

STABILISEERIMIS- JA ASSOTSIEERIMISLEPING
ÜHELT POOLT EUROOPA ÜHENDUSTE
JA NENDE LIIKMESRIIKIDE NING TEISELT POOLT
ALBAANIA VABARIIGI VAHEL

BELGIA KUNINGRIIK,
TŠEHHI VABARIIK,
TAANI KUNINGRIIK,
SAKSAMAA LIITVABARIIK,
EESTI VABARIIK,
KREEKA VABARIIK,
HISPAANIA KUNINGRIIK,
PRANTSUSE VABARIIK,
IIRIMAA,
ITAALIA VABARIIK,
KÜPROSE VABARIIK,
LÄTI VABARIIK,
LEEDU VABARIIK,
LUKSEMBURGI SUURHERTSOGIRIIK,
UNGARI VABARIIK,
MALTA VABARIIK,
MADALMAADE KUNINGRIIK,
AUSTRIA VABARIIK,
POOLA VABARIIK,
PORTUGALI VABARIIK,
SLOVEENIA VABARIIK,

SLOVAKI VABARIIK,
SOOME VABARIIK,
ROOTSI KUNINGRIIK,
SUURBRITANNIA JA PÕHJA-IIRI ÜHENDKUNINGRIIK,

kes on Euroopa Ühenduse asutamislepingu, Euroopa Aatomienergiaühenduse
asutamislepingu ja Euroopa Liidu lepingu osalised (edaspidi "liikmesriigid") ja

EUROOPA ÜHENDUS, EUROOPA AATOMIENERGIAÜHENDUS,

edaspidi "ühendus",

ühelt poolt ning

ALBAANIA VABARIIK (edaspidi "Albaania")

teiselt poolt,

ARVESTADES pooltevahelisi tihedaid sidemeid ja ühiseid väärtushinnanguid ja nende soovi tugevdada neid sidemeid ning rajada vastastikusele ja mõlemapoolsele huvile lähedased ja pikaajalised suhted, mis võimaldaksid Albaanial tugevdada ja laiendada suhteid ühenduse ja selle liikmesriikidega, nagu on kehtestatud 1992. aastal ühendusega sõlmitud kaubandust ning kaubandus- ja majanduskoostööd käsitlevas lepingus;

ARVESTADES selle lepingu tähtsust seoses Kagu-Euroopa riikide stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessiga, koostööl põhineva stabiilse Euroopa (mille alustalaks on Euroopa Liit) loomise ja tugevdamisega ning samuti stabiilsuspaktiga;

ARVESTADES lepinguosaliste püüdlust aidata kõigi vahenditega kaasa nii Albaania kui kogu piirkonna poliitilisele, majanduslikule ja institutsioonilisele stabiliseerimisele kodanikuühiskonna ja demokraatia arendamise, institutsioonide ülesehitamise, avaliku halduse reformi, piirkondliku kaubandusintegratsiooni ja tõhustatud majanduskoostöö, samuti laiaulatusliku koostöö (sealhulgas justiits- ja siseküsimustes) ning riikliku ja piirkondliku turvalisuse suurendamise kaudu;

ARVESTADES lepinguosaliste püüdlust suurendada eespool nimetatud lepingule tuginedes poliitilist ja majanduslikku vabadust, austada õigusriigi põhimõtteid ja inimõigusi, sealhulgas rahvusvähemuste õigusi, ning toetada demokraatia põhimõtteid mitmeparteisüsteemi ja vabade ning õiglaste valimiste kaudu;

ARVESTADES lepinguosaliste püüdlust rakendada täiel määral kõiki ÜRO põhikirja ja OSCE dokumentide, eelkõige Helsingi lõppakti, Madridi ja Viini konverentsi lõppdokumentide ja Pariisi uue Euroopa harta põhimõtteid ja sätteid ning täita Daytoni/Pariisi rahulepingust ja Kagu-Euroopa stabiilsuspaktist tulenevaid kohustusi, andes sellega panuse piirkondliku stabiilsuse arengusse ning piirkonna riikide koostöösse;

ARVESTADES lepinguosaliste püüdlust järgida vabaturumajanduse põhimõtteid ja ühenduse valmisolekut aidata kaasa majandusreformidele Albaanias;

ARVESTADES lepinguosaliste püüdlust arendada vabakaubandust kooskõlas Maailma Kaubandusorganisatsioonist (WTO) tulenevate õiguste ja kohustustega;

ARVESTADES lepinguosaliste soovi arendada korrapärast poliitilist dialoogi vastastikust huvi pakkuvates kahepoolsetes ja rahvusvahelistes, sealhulgas piirkondlikes küsimustes, võttes arvesse Euroopa Liidu ühist välis- ja julgeolekupoliitikat;

ARVESTADES lepinguosaliste püüdlust võidelda organiseeritud kuritegevuse vastu ning tugevdada koostööd terrorismivastases võitluses vastavalt 20. oktoobri 2001. aasta Euroopa konverentsi deklaratsioonile;

OLLES VEENDUNUD, et leping loob uued tingimused nendevahelisteks majandussuheteks ning aitab eelkõige arendada kaubandust ja investeringuid, mis on otsustavad tegurid majanduse ümberkorraldamisel ja ajakohastamisel;

PIDADES SILMAS Albaania püüdlust ühtlustada oluliste valdkondade õigusaktid ühenduse omadega ning neid tõhusalt rakendada;

VÕTTES ARVESSE ühenduse soovi pakkuda tõhusat toetust ümberkorralduste elluviimisel ning kasutada selleks kõiki võimalikke koostöövahendeid ning tehnilist, rahalist ja majanduslikku abi tervikliku mitmeaastase näidisprogrammi alusel;

KINNITADES, et Euroopa Ühenduse asutamislepingu kolmanda osa IV jaotise rakendusalaselle jäävad kõnealuse lepingu sätted seavad Ühendkuningriiki ja Iirimaa eraldi lepinguosalistena ja mitte Euroopa Ühenduse osana, kuni Ühendkuningriik või Iirimaa (olenevalt asjaoludest) teavitab Albaaniat, et ta on seotud lepinguga Euroopa Ühenduse osana vastavalt Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Ühenduse asutamislepingule lisatud Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukohta käsitlevale protokollile; sama kehtib Taani kohta vastavalt nimetatud lepingutele lisatud Taani seisukohta käsitlevale protokollile;

MEENUTADES Zagrebi tippkohtumist, kus kutsuti üles nii suhete tugevdamisele stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessis osalevate riikide ja Euroopa Liidu vahel kui ka tõhustatud piirkondlikule koostööle;

MEENUTADES, et Thessaloniki tippkohtumisel tähtsustati stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessi kui Euroopa Liidu ja Lääne-Balkani riikide suhete poliitikaraamistikku ning juhiti tähelepanu nende riikide Euroopa Liiduga liitumise võimalusele nende reformide edenemisest ja tulemuslikkusest sõltuvalt;

MEENUTADES, et 27. juunil 2001 kirjutati Brüsselis alla kaubavahetuse soodustamise ja liberaliseerimise vastastikuse mõistmise memorandumile, millega Albaania ning teised piirkonna riigid kohustusid pidama läbirääkimisi kahepoolsete vabakaubanduslepingute sõlmimiseks, et suurendada piirkonna suutlikkust kaasata investeeringuid ning võimalusi maailmamajandusse integreerumiseks;

MEENUTADES, et Euroopa Liit on valmis integreerima Albaaniat nii palju kui võimalik Euroopa poliitilisse ja majandussüsteemi ja tunnustab teda võimaliku Euroopa Liidu liikmesriigina Euroopa Liidu lepingu alusel, kui Albaania täidab 1993. aasta juuni Euroopa Ülemkogul määratletud kriteeriumid ja rakendab edukalt käesolevat lepingut, eelkõige selle piirkondlikku koostööd käsitlevaid sätteid,

ON KOKKU LEPPINUD JÄRGMISES:

ARTIKKEL 1

1. Käesolevaga luuakse assotsiatsioon ühelt poolt ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Albaania vahel.
2. Assotsiatsiooni eesmärgid on:
  - toetada Albaaniat demokraatia tugevdamisel ja õigusriigi loomisel;
  - aidata kaasa poliitilise, majandusliku ja institutsioonilise stabiilsuse saavutamisele Albaanias ning kogu piirkonna stabiliseerimisele;
  - luua sobiv raamistik lepinguosaliste vahelisele poliitilisele dialoogile, mis võimaldab arendada nende vahel välja tihedad poliitilised suhted,
  - toetada Albaaniat majandusliku ja rahvusvahelise koostöö arendamisel, sealhulgas riigi õigusaktide ühtlustamise teel ühenduse õigusaktidega;
  - toetada Albaaniat toimivale turumajandusele ülemineku lõpuleviimisel, harmooniliste majandussidemete loomisel ning arendada ühenduse ja Albaania vahel järkjärgult välja vabakaubanduspiirkond;
  - edendada kõigis käesoleva lepinguga hõlmatud valdkondades piirkondlikku koostööd.

I JAOTIS

ÜLDPÕHIMÕTTED

ARTIKKEL 2

Inimõiguste ülddeklaratsioonis väljendatud ning Euroopa inimõiguste konventsioonis, Helsingi lõppaktis ja Pariisi uue Euroopa hartas määratletud demokraatlike põhimõtete ja inimõiguste austamine ning austus nii rahvusvahelise õiguse ja õigusriigi põhimõtete kui ka CSCE Bonni majanduskoostöökonverentsi dokumendis kajastuvate turumajanduse põhimõtete vastu on lepinguosaliste sise- ja välispoliitika kujundamise alus ning käesoleva lepingu oluline tingimus.

ARTIKKEL 3

Rahvusvaheline ja piirkondlik rahu ja stabiilsus ning heanaaberlike suhete arendamine on Euroopa Liidu Nõukogu 21. juuni 1999. aasta järeldustes osutatud stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessis kesksel kohal. Käesolev leping sõlmitakse ja rakendatakse Euroopa Liidu nõukogu 29. aprilli 1997. aasta järelduste raames ja Albaania tegeliku arengu põhjal.

ARTIKKEL 4

Albaania kohustub edendama koostööd ja heanaaberlikke suhteid teiste piirkonna riikidega, sealhulgas tegema asjakohasel määral vastastikuseid soodustusi seoses isikute, kaupade, kapitali ja teenuste vaba liikumisega ning toetama ühist huvi pakkuvaid projekte, eelkõige neid, mis on seotud organiseeritud kuritegevuse, korrupsiooni, rahapesu, ebaseadusliku rände ja salakaubanduse, eriti inim- ja uimastikaubanduse vastase võitlusega. Nimetatud kohustus on keskne tegur suhete ja koostöö arengus lepinguosaliste vahel ning aitab seega kaasa piirkondliku stabiilsuse kindlustamisele.

ARTIKKEL 5

Lepinguosalised kinnitavad veelkord, et peavad tähtsaks terrorismivastast võitlust ja rahvusvaheliste kohustuste täitmist selles valdkonnas.

ARTIKKEL 6

Täielik assotsieerumine toimub järkjärgult maksimaalselt 10aastase üleminekuperioodi lõpuks ning on jagatud kahte järjestikusse etappi.

Kahe etapi põhimõtet ei kohaldata IV jaotise suhtes, mille puhul sätestatakse nimetatud jaotises eraldi ajakava.

Assotsieerumise jagamine kahte etappi võimaldab läbi viia käesoleva lepingu täitmise põhjaliku vaheläbivaatuse. Õigusaktide ühtlustamise ja jõustamise alal tuleb Albaanial esimeses etapis keskenduda VI jaotises kirjeldatud ühenduse õigustiku peamistele valdkondadele ning määrata kindlaks konkreetsed eesmärgid.

Artikli 116 kohaselt loodud stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukogu kontrollib korrapäraselt lepingu kohaldamist ning Albaania õigus-, haldus-, institutsiooniliste ja majandusreformide kulgu, lähtudes käesoleva lepingu preambulist ning vastavalt selles sätestatud üldpõhimõtetele.

Esimene etapp algab käesoleva lepingu jõustumise kuupäeval. Viiendal aastal pärast käesoleva lepingu jõustumist annab stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukogu hinnangu Albaania edusammudele ning otsustab, kas need on olnud piisavad, et minna üle täielikuks assotsieerumiseks vajalikku teise etappi. Lisaks otsustab nõukogu, kas ja milliseid erisätteid on vaja teise etapi elluviimiseks.

ARTIKKEL 7

Leping on täielikult kooskõlas WTO asjaomaste sätetega, eelkõige 1994. aasta üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe (GATT 1994) XXIV artikli ning üldise teenustekaubanduse kokkuleppe (GATS) V artikliga, ning seda täidetakse nendest lähtuvalt.

II JAOTIS

POLIITILINE DIALOOG

ARTIKKEL 8

1. Poliitilist dialoogi lepinguosaliste vahel arendatakse edasi käesolevast lepingust lähtudes. Dialoog täiendab ja kindlustab Euroopa Liidu ja Albaania vastastikust lähenemist ning aitab kaasa ühtekuuluvusel ja uutel koostöövormidel põhinevate tihedate sidemete loomisele lepinguosaliste vahel.

2. Poliitiline dialoog peaks eelkõige soodustama:
  - Albaania täielikku integreerumist demokraatlike riikide ühendusse ning järkjärgulist lähenemist Euroopa Liidule;
  - poolte seisukohtade lähendamist rahvusvahelistes küsimustes, vahetades asjakohast teavet eelkõige küsimustes, mis tõenäoliselt märkimisväärselt pooli mõjutavad;
  - piirkondlikku koostööd ning heanaaberlike suhete arengut;
  - ühiste vaadete kujunemist Euroopa julgeolekule ja stabiilsusele, sealhulgas koostööd Euroopa Liidu ühise välis- ja julgeolekupoliitika valdkondades.

3. Lepinguosalisel on seisukohal, et massihävitusrelvade ja nende kandevahendite levik nii riiklikul kui mitteriiklikul tasandil on kõige tõsisemaks ohuks rahvusvahelisele stabiilsusele ja julgeolekule. Lepinguosalisel lepivad seepärast kokku, et teevad koostööd ning võitlevad massihävitusrelvade ja nende kandevahendite leviku vastu, tagades desarmeerimist ja tuumarelva leviku tõkestamist käsitlevate rahvusvaheliste lepingute ja kokkulepete ning muude asjakohaste rahvusvaheliste kohustuste täieliku täitmise ja rakendamise siseriiklikul tasandil. Lepinguosalisel nõustuvad, et kõnealune säte on üks käesoleva lepingu olulistest tingimustest ning neid täiendava ja tugevdava poliitilise dialoogi osa.

Lepinguosalisel lepivad samuti kokku, et teevad koostööd ja võitlevad massihävitusrelvade ja nende kandevahendite leviku vastu,

- võttes meetmed asjakohaste rahvusvaheliste õigusaktide allkirjastamiseks või ratifitseerimiseks või vajadusel nendega ühinemiseks ja nende täielikuks rakendamiseks;
- luues tõhusa siseriikliku ekspordikontrollisüsteemi nii massihävitusrelvadega seotud kaupade transiidi kui ekspordi kontrollimiseks, sealhulgas massihävitusrelvadega seotud kahese kasutusega tehnoloogiate lõppkasutuse jälgimiseks, ning kehtestades ekspordikontrolli eeskirjade rikkumise eest tõhusad karistused.

Selleteemalist dialoogi võib pidada piirkondlikul tasandil.

ARTIKKEL 9

1. Poliitilist dialoogi arendatakse peamiselt stabiliseerimis- ja assotsieerimise nõukogus, kellel on üldvastutus lepinguosaliste poolt talle lahendamiseks esitatud küsimustega tegelemise eest.

2. Lepinguosaliste soovil võib poliitiline dialoog toimuda ka järgmistes vormides:

- vajaduse korral kohtumised ühelt poolt Albaaniat ning teiselt poolt Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariiki ja komisjoni esindavate kõrgemate ametnike vahel;
- kõigi diplomaatiliste kanalite kasutamine, sealhulgas asjakohased kontaktid kolmandates riikides, ÜROs, OSCEs, Euroopa Ülemkogus ning muudel rahvusvahelistel foorumitel;
- kõik muud vahendid, mis võivad soodustada sellise dialoogi süvendamist, arendamist ja tugevdamist.

ARTIKKEL 10

Parlamendi tasandil toimub poliitiline dialoog artikli 122 kohaselt moodustatud parlamentaarse stabiliseerimis- ja assotsieerimiskomitee raames.

ARTIKKEL 11

Poliitiline dialoog võib toimuda mitmepoolses raamistikus ning ka teisi piirkonna riike hõlmava piirkondliku dialoogina.

III JAOTIS

PIIRKONDLIK KOOSTÖÖ

ARTIKKEL 12

Kooskõlas kohustusega tagada rahvusvaheline ja piirkondlik rahu ja stabiilsus ning arendada heanaaberlikke suhteid edendab Albaania aktiivselt piirkondlikku koostööd. Ühendus võib oma tehnilise abi programmidega toetada piirkondlikke ja piiriüleseid projekte.

Kui Albaania kavatseb süvendada koostööd mõnega allpool artiklites 13, 14 või 15 nimetatud riikidest, tuleb tal sellest teavitada ühendust ja selle liikmesriike ning arvestada nende seisukohaga vastavalt X jaotisele.

Albaanial tuleb läbi vaadata olemasolevad või sõlmida uued kahepoolsed lepingud kõigi asjaomaste riikidega, et kindlustada nende kooskõla 27. juunil 2001. aastal Brüsselis alla kirjutatud kaubavahetuse soodustamise ja liberaliseerimise vastastikuse mõistmise memorandumis sätestatud põhimõtetega.

ARTIKKEL 13

Koostöö muude riikidega,
kes on kirjutanud alla stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingule

Pärast käesolevale lepingule allakirjutamist alustab Albaania läbirääkimisi stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu sõlminud riikidega, et sõlmida asjaomaste riikide vahelise koostöö laiendamiseks kahepoolsed piirkondliku koostöö konventsioonid.

Nimetatud konventsioonide põhieesmärgid on:

- poliitiline dialoog
- vabakaubanduspiirkonna loomine lepinguosaliste vahel kooskõlas WTO asjaomaste sätetega;
- töötajate liikumise, asutamisevabaduse, teenuste osutamise, jooksvate maksete, kapitali liikumise ning isikute liikumist käsitlevate muude meetmetega seotud vastastikused soodustused, mille tase ühtib käesolevas lepingus sätestatuga;
- sätted, mis käsitlevad koostööd muudes valdkondades, eelkõige justiits- ja siseküsimustes, sõltumata sellest, kas neid on käesolevas lepingus nimetatud.

Nimetatud konventsioonid sisaldavad vajaduse korral vajalike institutsiooniliste mehhanismide loomist käsitlevaid sätteid.

Konventsioonid sõlmitakse kahe aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist. Albaania valmisolek selliste konventsioonide sõlmimiseks on eelduseks suhete edasisele arengule Albaania ja Euroopa Liidu vahel.

Albaania alustab samalaadseid läbirääkimisi piirkonna ülejäänud riikidega pärast seda, kui need riigid on kirjutanud alla stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingule.

ARTIKKEL 14

Koostöö teiste stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessis osalevate riikidega

Albaania teeb piirkondlikku koostööd teiste stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessis osalevate riikidega osades või kõikides käesoleva lepinguga hõlmatud ning eelkõige ühist huvi pakkuvates valdkondades. Selline koostöö peab olema kooskõlas käesoleva lepingu põhimõtete ja eesmärkidega.

ARTIKKEL 15

Koostöö Euroopa Liidu kandidaatriikidega

1. Albaania võib arendada koostööd ning sõlmida piirkondliku koostöö konventsioonid Euroopa Liidu kandidaatriikidega kõikides käesoleva lepinguga hõlmatud koostöövaldkondades. Selliste konventsioonide eesmärk on Albaania ja nimetatud riikide kahepoolsete suhete järkjärguline ühtlustamine ühenduse, selle liikmesriikide ja nimetatud riikide vastavate suhetega.

2. Albaania alustab läbirääkimisi Türgiga vastastikku kasuliku lepingu sõlmimiseks, millega luuakse GATTi artikli XXIV kohaselt poolte vabakaubanduspiirkond ning liberaliseeritakse asutamisõigus ja teenuste pakkumine nende vahel käesolevas lepingus sätestatud tasemel vastavalt GATSi artiklile V.

Läbirääkimisi tuleks alustada võimalikult kiiresti, et sõlmida selline leping enne artikli 16 lõikes 1 osutatud üleminekuperioodi lõppu.

IV JAOTIS

KAUPADE VABA LIIKUMINE

ARTIKKEL 16

1. Ühendus ja Albaania loovad kuni kümne aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumise kuupäevast järkjärgult vabakaubanduspiirkonna vastavalt käesoleva lepingu sätetele ning kooskõlas GATT 1994 ja WTO vastuvõetud sätetega. Seejuures võtavad nad arvesse allpool sätestatud konkreetseid nõudeid.
2. Kaupade klassifitseerimiseks kahe lepinguosalise vahelises kaubanduses kasutatakse kaupade kombineeritud nomenklatuuri.
3. Iga toote korral on tollimaksu baasmääraks, mille suhtes kohaldatakse käesolevas lepingus ette nähtud järjestikuseid vähendamisi, tollimaksumäär, mida tegelikult kohaldatakse erga omnes käesoleva lepingu allakirjutamisele eelneval päeval.
4. Albaania puhul kohaldatavad käesoleva lepingu kohaselt arvutatud vähendatud tollimaksumäärad ümardatakse täisarvudeks, kasutades selleks aritmeetika tavapõhimõtteid. Seega tuleb arvud, millel pärast komakohta on kuni 50 (kaasa arvatud) sajandikku, ümardada allapoole lähima täisarvuni ning arvud, millel pärast komakohta on üle 50 sajandiku, ülespoole lähima täisarvuni.

5. Kui pärast käesolevale lepingule allakirjutamist kohaldatakse erga omnes põhimõttel teatavaid tollimaksude vähendamisi, eelkõige WTO läbirääkimistest tulenevaid vähendamisi, asendavad sellised vähendatud tollimaksud lõikes 3 nimetatud tollimaksu baasmäära alates kuupäevast, millal selliseid vähendamisi kohaldama hakatakse.

6. Ühendus ja Albaania edastavad teineteisele asjaomased tollimaksu baasmäärad.

-

I PEATÜKK

TÖÖSTUSTOOTED

ARTIKKEL 17

1. Käesoleva peatüki sätteid kohaldatakse ühendusest või Albaaniast pärit toodete suhtes, mis on loetletud kaupade kombineeritud nomenklatuuri gruppides 25–97, välja arvatud põllumajanduslepingu I lisa I punkti alapunktis ii (GATT 1994) loetletud tooted.

2. Lepinguosaliste vaheline kauplemine Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingu reguleerimisalasse kuuluvate toodetega toimub kooskõlas nimetatud lepingu sätetega.

ARTIKKEL 18

1. Albaaniast pärit toodete suhtes ühenduses kohaldatavad imporditollimaksud tühistatakse käesoleva lepingu jõustumise kuupäeval.
2. Albaaniast pärit kaupade suhtes ühenduses kohaldatavad koguselised impordipiirangud ja samaväärsed toimega meetmed tühistatakse käesoleva lepingu jõustumisel.

ARTIKKEL 19

1. Ühendusest pärit toodete suhtes, mida ei ole I lisas loetletud, Albaanias kohaldatavad imporditollimaksud tühistatakse käesoleva lepingu jõustumise kuupäeval
2. I lisas loetletud ühendusest pärit kaupade suhtes Albaanias kohaldatavat imporditollimaksu vähendatakse järkjärgult vastavalt järgmisele ajakavale:
  - käesoleva lepingu jõustumise kuupäeval vähendatakse imporditollimaksu 80%ni baasmäärast;
  - käesoleva lepingu jõustumisele järgneva esimese aasta 1. jaanuaril vähendatakse imporditollimaksu 60%ni baasmäärast,

- käesoleva lepingu jõustumisele järgneva teise aasta 1. jaanuaril vähendatakse imporditollimaksu 40%ni baasmäärast,
  - käesoleva lepingu jõustumisele järgneva kolmanda aasta 1. jaanuaril vähendatakse imporditollimaksu 20%ni baasmäärast,
  - käesoleva lepingu jõustumisele järgneva neljanda aasta 1. jaanuaril vähendatakse imporditollimaksu 10%ni baasmäärast,
  - käesoleva lepingu jõustumisele järgneva viienda aasta 1. jaanuaril kaotatakse allesjäänud tollimaksud.
3. Ühendusest pärit kaupade suhtes Albaanias kohaldatavad koguselised impordipiirangud ja samaväärse toimega meetmed tühistatakse käesoleva lepingu jõustumisel.

ARTIKKEL 20

Ühendus ja Albaania tühistavad käesoleva lepingu jõustumise kuupäeval omavahelises kaubavahetuses kõik imporditollimaksudega samaväärse toimega maksud.

ARTIKKEL 21

1. Ühendus ja Albaania tühistavad käesoleva lepingu jõustumise kuupäeval kõik eksporditollimaksud ja samaväärse toimega maksud.
2. Ühendus ja Albaania tühistavad käesoleva lepingu jõustumise kuupäeval omavahelises kaubavahetuses kõik koguselised ekspordipiirangud ja samaväärse toimega meetmed.

ARTIKKEL 22

Albaania kinnitab, et on valmis vähendama kaubavahetuses ühendusega kohaldatavaid tollimakse artiklis 19 ettenähtust kiiremini, kui riigi üldine majanduslik olukord ja asjaomase majandussektori olukord seda võimaldavad.

Stabiliseerimis- ja assotsieerimisenõukogu analüüsib olukorda sellest lähtuvalt ja annab vastavad soovitused.

ARTIKKEL 23

Protokollis nr 1 on sätestatud kombineeritud nomenklatuuri gruppidesse 72 ja 73 kuuluvate malmi- ja terasetoodete suhtes kohaldatav kord.

II PEATÜKK

PÕLLUMAJANDUS JA KALANDUS

ARTIKKEL 24

Mõiste

1. Käesoleva peatüki sätteid kohaldatakse ühendusest või Albaaniast pärit põllumajandus- ja kalandustoodetega kauplemise suhtes.
2. Mõiste "põllumajandus- ja kalandustooted" tähendab kaupade kombineeritud nomenklatuuri gruppidesse 1-24 kuuluvaid tooteid ja põllumajanduslepingu I lisa I peatüki alapunktis ii (GATT, 1994) loetletud tooteid.
3. Kõnealune mõiste hõlmab kala ja kalandustooteid, mis kuuluvad grupi 3 rubriikidesse 1604 ja 1605 ning alamrubriikidesse 051191, 23012000 ja ex190220 [10].

ARTIKKEL 25

Protokollis nr 2 on sätestatud nimetatud protokollis loetletud töödeldud põllumajandussaadustega kauplemise kord.

ARTIKKEL 26

1. Lepingu jõustumise kuupäeval tühistab ühendus kõik Albaaniast pärit põllumajandus- ja kalandustoodete impordi suhtes kohaldatavad koguselised piirangud ja samaväärse toimega meetmed.
2. Lepingu jõustumise kuupäeval tühistab Albaania kõik ühendusest pärit põllumajandus- ja kalandustoodete impordi suhtes kohaldatavad koguselised piirangud ja samaväärse toimega meetmed.

ARTIKKEL 27

Põllumajandustooted

1. Alates käesoleva lepingu jõustumise kuupäevast kaotab ühendus Albaaniast pärit põllumajandustoodete, välja arvatud kaupade kombineeritud nomenklatuuri rubriikidesse 0102, 0201, 0202, 1701, 1702 ja 2204 kuuluvate toodete suhtes kohaldatavad tollimaksud ja samaväärse toimega maksud.

Kui kaupade kombineeritud nomenklatuuri gruppidesse 7 ja 8 kuuluvate kaupade puhul on ühise tollitariifistikuga ette nähtud väärtuseline tollimaks ja koguseline tollimaks, kaotatakse ainult tollimaksu väärtuseline osa.

2. Alates käesoleva lepingu jõustumise kuupäevast kohaldab ühendus koondnomenklatuuri rubriikidesse 1701 ja 1702 kuuluvate Albaaniast pärit toodete suhtes tollimaksuvaba impordi aastase 1000tonnise tariifikvoodi piires.
3. Käesoleva lepingu jõustumise kuupäeval Albaania:
  - a) kaotab teatavate ühendusest pärit ja IIa lisas nimetatud põllumajandustoodete impordi suhtes kohaldatavad tollimaksud;
  - b) vähendab järkjärgult teatavate ühendusest pärit ja IIb lisas nimetatud põllumajandustoodete impordi suhtes kohaldatavaid tollimakse vastavalt iga toote jaoks kõnealuses lisas sätestatud ajakavale;
  - c) kaotab teatavate ühendusest pärit ja IIc lisas nimetatud põllumajandustoodete impordi suhtes kohaldatavad tollimaksud iga toote jaoks sätestatud tariifikvoodi piires.
4. Protokollis nr 3 sätestatakse selles osutatud veini- ja piiritusetoodete suhtes kohaldatav kord.

ARTIKKEL 28

Kala- ja kalandustooted

1. Alates käesoleva lepingu jõustumise kuupäevast kaotab ühendus Albaaniast pärit kala ja kalandustoodete, välja arvatud III lisas nimetatud toodete suhtes kohaldatavad tollimaksud. III lisas loetletud toodete suhtes kohaldatakse nimetatud lisa sätteid.
2. Alates lepingu jõustumise kuupäevast ei kohalda Albaania ühtki tollimaksu ega tollimaksuga samaväärset maksu Euroopa Ühendusest pärit kala või kalatoodete suhtes.

ARTIKKEL 29

Võttes arvesse põllumajandus- ja kalandustoodete kaubanduse mahtu lepingupoolte vahel ja selle erilist tundlikkust, ühenduse ühise põllumajandus- ja kalanduspoliitika eeskirju, Albaania põllumajanduspoliitika eeskirju, põllumajanduse ja kalanduse osa Albaania majanduses ning WTO raames toimunud mitmepoolsete kaubanduslääbirääkimiste tulemusi, vaatavad ühendus ja Albaania stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukogus hiljemalt kuue aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist toodete kaupa õiguspärasel ja asjakohasel viisil vastastikku läbi teineteisele täiendavate soodustuste tegemise võimalused, et veelgi liberaliseerida põllumajandus- ja kalandustoodetega kauplemist.

ARTIKKEL 30

Käesoleva peatüki sätted ei mõjuta mingil moel soodsamaid meetmeid, mida üks või teine lepinguosaline võib ühepoolset kohaldada.

ARTIKKEL 31

Kui ühest lepinguosalisest riigist pärit toodete import, mille suhtes kohaldatakse artikli 25, 27 või 28 kohaselt tehtud soodustust, tekitab teise lepinguosalise riigi turgudel või siseriiklikes reguleerimismehhanismides tõsiseid häireid, alustavad mõlemad lepinguosalisel viivitamata konsultatsioone olukorrale sobiva lahenduse leidmiseks, olenemata muudest käesoleva lepingu, eriti selle artiklite 38 ja 43 sätetest ning võttes arvesse põllumajandus- ja kalandusturgu iseloomustavat tundlikkust. Kuni sellise lahenduse leidmiseni võib asjaomane lepinguosaline võtta vajalikuks peetavaid meetmeid.

III PEATÜKK

ÜHISÄTTED

Artikkel 32

Käesoleva peatüki sätteid kohaldatakse kõigi kaupadega kauplemise suhtes lepinguosaliste vahel, kui käesolevas peatükis ega protokollides nr 1, 2 ja 3 ei ole sätestatud teisiti.

ARTIKKEL 33

Status quo

1. Alates käesoleva lepingu jõustumise kuupäevast ei kehtestata ühenduse ja Albaania vahelises kaubavahetuses impordi ega ekspordi suhtes uusi tollimakse ega samaväärsse toimega makse ning juba kehtivaid makse ei suurendata.
2. Alates käesoleva lepingu jõustumise kuupäevast ei kehtestata ühenduse ja Albaania vahelises kaubavahetuses impordi ega ekspordi suhtes uusi koguselisi piiranguid ega samaväärsse toimega meetmeid ning juba kehtivaid piiranguid ei muudeta rangemaks.
3. Ilma et see piiraks artikli 26 alusel tehtud soodustusi, ei piira käesoleva artikli lõigete 1 ja 2 sätteid mingil moel Albaanial ja ühendusel oma põllumajanduspoliitika järgimist ega nimetatud poliitika alusel meetmete võtmist, kui see ei mõjuta II ja III lisas sätestatud impordikorda.

ARTIKKEL 34

Maksualase diskrimineerimise keeld

1. Lepinguosalised hoiduvad kohaldamast sisemaksustamise meetmeid või korda, mis on otseselt või kaudselt diskrimineerivad teise lepinguosalise territooriumilt pärinevate samasuguste toodete suhtes, ning tühistavad sellised meetmed või sellise korra, kui need on olemas.

2. Ühe lepinguosalise territooriumile eksporditud toodete puhul ei tohi kaudsete riigisiseste maksude tagasimaksud olla suuremad kui nende toodete suhtes kehtestatud kaudsed riigimaksud.

ARTIKKEL 35

Imporditollimaksude kaotamist käsitlevaid sätteid kohaldatakse ka fiskaalsete tollimaksude suhtes.

ARTIKKEL 36

Tolliliidud, vabakaubanduspiirkonnad, piiriülesed kokkulepped

1. Käesolev leping ei välista tolliliitude, vabakaubanduspiirkondade või piirikaubanduse korra säilitamist või loomist, kui nendega ei muudeta käesolevas lepingus ettenähtud kaubavahetuskorda.

2. Artiklis 19 sätestatud üleminekuajal ei mõjuta käesolev leping sellise kaupade liikumist reguleeriva konkreetse sooduskorra rakendamist, mis on ette nähtud kas ühe või mitme liikmesriigi ja Albaania vahel varem sõlmitud lepingutega või mis tulenevad Albaania poolt piirkondliku kaubanduse edendamiseks sõlmitud kahepoolsetest kokkulepetest, mis on täpsustatud III jaotises.

3. Lepinguosalised peavad koostöönõukogus nõu lõigetes 1 ja 2 kirjeldatud kokkulepete üle ning taotluse korral muude oluliste küsimuste üle, mis on seotud kolmandate riikidega kauplemise poliitikaga. Eelkõige leiavad sellised konsultatsioonid aset kolmanda riigi ühinemisel ühendusega, et tagada käesolevas lepingus kindlaksmääratud ühenduse ja Albaania vastastikuste huvide arvestamine.

ARTIKKEL 37

Dumping ja subsiidiumid

1. Ükski käesoleva lepingu säte ei takista lepinguosalistel võtmast kaubanduse kaitse meetmeid vastavalt käesoleva artikli lõikele 2 ja artiklile 38.
2. Kui üks lepinguosaline leiab, et kaubavahetuses teise lepinguosalisega toimub dumping ja/või tasakaalustatav subsideerimine, võib ta võtta asjakohaseid meetmeid niisuguse tegevuse vastu kooskõlas WTO 1994. aasta üldise tolli- ja kaubanduskokkuleppe VI artikli rakendamise lepinguga, subsiidiumide ja tasakaalustusmeetmete lepinguga ning oma asjakohaste siseriiklike õigusnormidega.

ARTIKKEL 38

Üldine kaitseklausel

1. Lepinguosaliste vahel kohaldatakse GATT 1994 artiklit XIX ja WTO kaitsemeetmete lepingut.
2. Kui mõnda ühe lepinguosalise toodet imporditakse teise lepinguosalise territooriumile sellistes suurenevates kogustes ja sellistel tingimustel, et see tekitab või ähvardab tekitada
  - tõsist kahju samasuguste või otseselt konkureerivate toodete omamaisele tootmisharule importiva lepinguosalise territooriumil; või
  - tõsiseid häireid mõnes majandusharus või probleeme, millega võib kaasneda majandusliku olukorra tõsine halvenemine mõnes importiva lepinguosalise piirkonnas,võib importiv lepinguosaline võtta asjakohaseid meetmeid käesolevas artiklis sätestatud tingimustel ja korras.

3. Teise lepinguosalise impordile suunatud kahepoolset kaitsemeetmeid ei tohi olla rangemad, kui on vaja tekkinud probleemide lahendamiseks, ning peaksid tavatingimustel hõlmama kõigi asjaomase toote suhtes käesoleva lepingu alusel kohaldatavate tollimaksude edasise vähendamise peatamist või kõnealuse toote suhtes kohaldatava tollimaksu määra suurendamist sama toote suhtes kohaldatava enamsoodustusrežiimi tollimaksule vastava maksimumini. Selliste meetmete puhul peab olema selgelt sätestatud nende järkjärguline tühistamine kindlaksmääratud ajavahemiku möödumisel ning neid saab võtta kuni ühe aasta jooksul. Väga erandlike asjaolude korral võib meetmeid võtta kokku kuni kolme aasta jooksul. Kui teatava toote impordi suhtes on eelnevalt kohaldatud kaitsemeetmeid, ei kohaldata selle toote suhtes selliseid meetmeid vähemalt kolme aasta jooksul pärast nimetatud meetme kohaldamise lõppu.

4. Vastavalt vajadusele esitab kas ühendus või Albaania käesolevas artiklis nimetatud juhtudel enne selles artiklis sätestatud meetmete võtmist ja lõike 4 punkti b kohaldamise korral võimalikult kiiresti stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukogule kogu asjakohase teabe, mis on vajalik mõlemat lepinguosalist rahuldava lahenduse leidmiseks.

5. Eespool sätestatud lõigete rakendamisel kohaldatakse järgmisi sätteid:

a) Käesolevas artiklis nimetatud olukorrast tulenevad probleemid esitatakse läbivaatamiseks stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukogule, kes võib teha nende lahendamiseks vajaliku otsuse.

Kui stabiliseerimis- ja assotsieerimisenõukogu või eksportiv lepinguosaline ei ole 30 päeva jooksul pärast stabiliseerimis- ja assotsieerimisenõukogule teatamist teinud probleemide lahendamiseks vajalikku otsust ega leidnud muud rahuldavat lahendust, võib importiv lepinguosaline võtta sobivad meetmed probleemi lahendamiseks käesoleva artikli sätete kohaselt. Kaitsemeetmete valimisel tuleb esmatähtsaks pidada neid meetmeid, mis segavad käesolevas lepingus sätestatud korra toimimist kõige vähem. GATTi artikli XIX ja WTO kaitsemeetmete lepingu alusel kohaldatavad kaitsemeetmed peavad jääma käesoleva lepingu alusel antud soodustustega samale tasemele.

- b) Kui viivitamatut reageerimist nõudvate erandlike ja kriitiliste asjaolude tõttu on kas eelnev informeerimine või läbivaatamine võimatu, võib asjaomane lepinguosaline käesolevas artiklis sätestatud olukordades kohaldada viivitamata ettevaatusabinõusid, mis on vajalikud olukorra lahendamiseks; ta informeerib sellest viivitamata teist lepinguosalist.

Kaitsemeetmetest teatatakse viivitamata stabiliseerimis- ja assotsieerimisenõukogule, kus neid korrapäraselt arutatakse, eelkõige selleks, et koostada ajakava nende tühistamiseks niipea, kui asjaolud võimaldavad.

6. Kui ühendus või Albaania kohaldab käesolevas artiklis nimetatud probleeme põhjustada võivate toodete impordi suhtes halduskorda, mille eesmärk on anda kiiresti teavet kaubavoogude suundumuste kohta, informeerib ta sellest teist lepinguosalist.

ARTIKKEL 39

Puuduse korral kohaldatavad sanktsioonid

1. Kui käesoleva jaotise järgimine toob kaasa
  - a) eksportivale lepinguosalisele olulise toiduaine või muu toote tõsise puudujäägi või selle ohu või
  - b) reeksportimise kolmandasse riiki, mille suhtes ekspordiriik on kehtestanud koguselised ekspordipiirangud, eksporditollimaksud või samaväärse toimega maksud, ja kui kõnealune olukord põhjustab või võib põhjustada eksportiva lepinguosalise jaoks tõsiseid raskusi,

võib importiv lepinguosaline võtta asjakohaseid meetmeid käesolevas artiklis sätestatud tingimustel ja korras.
2. Meetmete valimisel tuleb esmatähtsaks pidada neid meetmeid, mis segavad käesolevas lepingus sätestatud korra toimimist kõige vähem. Selliseid meetmeid ei kohaldata viisil, mille tagajärjeks oleks samasugustes tingimustes meelevaldne või põhjendamatu diskrimineerimine või kaubavahetuse varjatud piiramine, ning sellised meetmed tühistatakse, kui asjaolud neid enam ei õigusta.

3. Vastavalt vajadusele esitab kas ühendus või Albaania enne lõikes 1 nimetatud meetmete võtmist või lõike 4 kohaldamise puhul võimalikult kiiresti stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukogule kogu asjakohase teabe, et leida mõlemat lepinguosalist rahuldav lahendus. Stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukogus võivad lepinguosalisel kokku leppida kõigis võimalikes meetmetes, mida on vaja probleemide lahendamiseks. Kui kokkuleppele ei jõuta 30 päeva jooksul pärast probleemi edastamist stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukogule, võib eksportiv lepinguosaline asjaomaste toodete ekspordi suhtes käesoleva artikli alusel meetmeid kohaldada.

4. Kui viivitamatut reageerimist nõudvate erandlike ja kriitiliste asjaolude tõttu on kas eelnev informeerimine või läbivaatamine võimatu, võib olenevalt asjaoludest kas ühendus või Albaania kohaldada viivitamata ettevaatusabinõusid, mis on vajalikud olukorra lahendamiseks; ta informeerib sellest viivitamata teist lepinguosalist.

5. Kõigist vastavalt käesolevale artiklile kohaldatud meetmetest teatatakse viivitamata stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukogule, kus neid käsitletakse regulaarselt toimuvatel konsultatsioonidel eelkõige selleks, et koostada ajakava meetmete tühistamiseks niipea, kui asjaolud võimaldavad.

ARTIKKEL 40

Riigimonopolid

Albaania kohandab järkjärgult kaubanduslikke riigimonopole, et nelja aasta möödumisel käesoleva lepingu jõustumisest välistada igasugune diskrimineerimine liikmesriikide ja Albaania kodanike vahel kaupade hankimis- ja turustamistingimustega seoses. Selle eesmärgi saavutamiseks võetavatest meetmetest teatatakse stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukogule.

ARTIKKEL 41

Kui käesolevas lepingus ei ole sätestatud teisiti, kehtestatakse päritolureeglid käesoleva lepingu sätete kohaldamiseks protokolliga nr 4.

ARTIKKEL 42

Lubatud piirangud

Käesolev leping ei välista selliste impordi-, ekspordi- või transiidikeeldude või -piirangute kohaldamist, mis on õigustatud kõlbluse, avaliku korra või julgeoleku seisukohast; seotud inimeste, loomade või taimede elu ja tervise, rahvuslike kunsti-, ajaloo- või muinasväärtuste või intellektuaal-, tööstus- ja kaubandusomandi kaitsega või kulda ja hõbedat käsitlevate eeskirjadega. Sellised keelud või piirangud ei tohi siiski olla meelevaldse diskrimineerimise ega lepinguosaliste vahelise kaubanduse varjatud piiramise vahendiks.

ARTIKKEL 43

1. Lepinguosalised nõustuvad, et halduskoostöö on käesoleva jaotise alusel antava sooduskohtlemise rakendamiseks ja kontrollimiseks äärmiselt oluline ning rõhutavad oma kohustust võidelda eeskirjade eiramiste ning pettustega tollis ja sellega seotud küsimustes.
2. Kui lepinguosaline on objektiivse teabe põhjal tuvastanud halduskoostööst hoidumise ja/või eeskirjade eiramise või pettuse käesoleva jaotise tähenduses, võib nimetatud lepinguosaline vastavalt käesolevale artiklile asjaomas(t)e too(de)te osas sooduskohtlemise ajutiselt peatada.

3. Käesolevas artiklis tähendab halduskoostööst hoidumine muu hulgas:
- a) asjaomas(t)e too(de)te päritolustaatuse kontrollimise kohustuse korduvat eiramist;
  - b) korduvat keeldumist või põhjendamatu viivitust sellele järgneva päritolutõendi kontrolli teostamisel ja/või selle tulemustest teavitamisel;
  - c) korduvat keeldumist või põhjendamatu viivitust loa hankimisel halduskoostöö missioonide korraldamiseks, et kontrollida kõnealuse sooduskohtlemise võimaldamisega seotud dokumentide autentsust või andmete õigsust.

Käesoleva artikli tähenduses võidakse eeskirjade eiramist või pettust tuvastada muu hulgas siis, kui kaupade import ilma rahuldava seletuseta kiiresti kasvab, ületades teise lepinguosalise tavapärase tootmistaseme ja ekspordimahu, ning sellega seoses saadakse objektiivset teavet eeskirjade eiramise või pettuse kohta.

4. Ajutist peatamist kohaldatakse järgmistel tingimustel:
- a) Objektiivse teabe põhjal halduskoostöö mittetegemise ja/või tollis või sellega seotud küsimustes eeskirjade eiramise või pettuse tuvastanud lepinguosaline teavitab põhjendamatute viivitusega stabiliseerimis- ja assotsieerimiskomiteed tuvastatud asjaoludest, edastades objektiivse teabe, ning alustab kogu asjaomase teabe ja tuvastatud objektiivsete asjaolude põhjal stabiliseerimis- ja assotsieerimiskomitees konsultatsioone mõlemale lepinguosalisele vastuvõetava lahenduse leidmiseks.
  - b) Kui lepinguosalsed on stabiliseerimis- ja assotsieerimiskomitees konsultatsioone alustanud ja pole vastuvõetavat lahendust leidnud 3 kuu jooksul pärast teavitamist, võib asjaomane lepinguosaline asjaomas(t)e too(de)te osas sooduskohtlemise ajutiselt peatada. Ajutisest peatamisest teavitatakse stabiliseerimis- ja assotsieerimiskomiteed põhjendamatult viivitusega.
  - c) Käesolevas artiklis sätestatud ajutist peatamist kohaldatakse vaid sellises ulatuses, nagu on vajalik asjaomase lepinguosalise finantshuvide kaitsmiseks. Ajutine peatamine ei tohi ületada kuut kuud ning seda võib pikendada. Ajutisest peatamisest teavitatakse kohe pärast selle heakskiitmist stabiliseerimis- ja assotsieerimiskomiteed. Stabiliseerimis- ja assotsieerimiskomitee vaatab ajutised peatamised korrapäraselt läbi, pidades eelkõige silmas nende lõpetamise võimalust niipea, kui põhjused kohaldamiseks puuduvad.

5. Samaaegselt stabiliseerimis- ja assotsieerimiskomitee teavitamisega lõike 4 punkti a alusel peab asjaomane lepinguosaline avaldama oma ametlikus väljaandes teatise importijatele. Teatis importijatele peaks osutama, et asjaomase tootega seoses on objektiivse teabe põhjal tuvastatud halduskoostööst hoidumine ja/või eeskirjade eiramine või pettus.

ARTIKKEL 44

Kui pädev asutus teeb ekspordi soodussüsteemi nõuetekohasel haldamisel olulisi vigu, eelkõige päritolustaatusega toodete mõiste määratlust ja halduskoostöö meetodeid käsitleva protokoll nr 4 kohaldamisel, ja kui selliste vigadel on mõju imporditollimaksudele, võib tagajärgedest mõjutatud lepinguosaline taotleda stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukogult teabevahetuse alustamist, et selgitada välja asjakohased meetmed olukorra parandamiseks.

ARTIKKEL 45

Käesoleva lepingu kohaldamine ei piira ühenduse õiguse kohaldamist Kanaari saartel.

V JAOTIS

TÖÖJÕU LIIKUMINE, ASUTAMISÕIGUS, TEENUSTE OSUTAMINE, JOOKSVAD MAKSED JA KAPITALI LIIKUMINE

I PEATÜKK

TÖÖJÕU LIIKUMINE

ARTIKKEL 46

1. Liikmesriikides kohaldatavad tingimused ja kord:
  - Albaania kodanikest töötajaid, kes töötavad seaduslikult mõne liikmesriigi territooriumil, ei diskrimineerita kodakondsuse alusel seoses töö-, palga- ning töölt vabastamise tingimustega, võrreldes asjaomase liikmesriigi kodanikega;
  - liikmesriigi territooriumil seaduslikult töötava töötaja (välja arvatud hooajatöölised ning artikli 47 tähenduses liikmesriikide vaheliste kahepoolsete lepingute alusel töötavad töötajad) seaduslikult liikmesriigis elaval abikaasal ja lastel on juurdepääs kõnealuse liikmesriigi tööturule nimetatud töötaja lubatud tööaja vältel.

2. Kui liikmesriikides kohaldatavatest tingimustest ja korrast ei tulene teisiti, tagab Albaania, et liikmesriigi kodanikke, kes töötavad seaduslikult Albaania territooriumil ning nende seaduslikult nimetatud riigis elavat abikaasat ja lapsi koheldakse vastavalt lõikes 1 kirjeldatud korrale.

ARTIKKEL 47

1. Võttes arvesse liikmesriikide tööturu olukorda ning lähtudes liikmesriikide õigusaktidest ja tööjõu liikumise valdkonnas kehtivatest liikmesriikide eeskirjadest:

- tuleks säilitada ja võimaluse korral parandada olemasolevaid töö saamise võimalusi, mida teatavad liikmesriigid Albaania töötajatele kahepoolsete kokkulepete alusel annavad;
- teistel liikmesriikidel tuleks võimalused selliste lepingute sõlmimiseks läbi vaadata.

2. Stabiliseerimis- ja assotsieerimisenõukogu uurib muude paranduste tegemise võimalust, sealhulgas tööalasele koolitusele pääsemise lihtsustamist liikmesriikides kehtiva korra ja menetluste kohaselt ning arvestades liikmesriikide ja ühenduse tööturul valitsevat olukorda.

ARTIKKEL 48

1. Tuleb sätestada eeskirjad, mille alusel kooskõlastatakse liikmesriigi territooriumil seaduslikult töötavate Albaania kodakondsusega töötajate ning nende seaduslikult liikmesriigis elavate pereliikmete sotsiaalkindlustussüsteemid. Selleks määratakse stabiliseerimis- ja assotsieerimisenõukogu otsuses, mis ei tohi mõjutada kahepoolsetest lepingutest tulenevaid õigusi ega kohustusi, kui lepinguga nähakse ette soodsamaid tingimusi, kindlaks järgmised sätted:

- selliste töötajate ja nende pereliikmete vanaduse, invaliidsuse ja surma puhul makstavate pensionide ja hüvitiste arvestamisel ning samuti neile tervishoiuteenuste osutamisel liidetakse kokku nende töötajate kõik ELi liikmesriikides täitunud kindlustus-, töötamis- ja elamisperioodid;
- kõik vanaduse, surma, tööõnnetuste, kutsehaiguste või viimasest kahest tuleneva invaliidsusega seotud pensionid ja hüvitised, välja arvatud mittesissemakselised hüvitised, kantakse vabalt üle hüvitisi väljamaksva ELi liikmesriigi või liikmesriikide õigusaktide põhjal kohaldatava kursi alusel;
- kõnealused töötajad saavad peretoetusi oma pereliikmetele eespool kirjeldatud korras.

2. Albaania kohtleb neid töötajaid, kes on mõne liikmesriigi kodanikud ja töötavad seaduslikult selle territooriumil ja ka nende seaduslikult sellel territooriumil elavaid pereliikmeid samuti, nagu on määratletud lõike 1 teises ja kolmandas taandes.

II PEATÜKK

ASUTAMISÕIGUS

ARTIKKEL 49

Käesolevas lepingus kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) *ühenduse äriühing või Albaania äriühing* – äriühing, mis on asutatud vastavalt kas liikmesriigi või Albaania õigusaktide kohaselt ja mille registrijärgne asukoht või juhatuse asukoht või põhitegevuskoht on vastavalt ühenduse või Albaania territooriumil.

Liikmesriigi või Albaania õigusaktide kohaselt asutatud äriühingut, millel on vastavalt ühenduse või Albaania territooriumil üksnes registrijärgne asukoht, käsitletakse siiski vastavalt ühenduse või Albaania äriühinguna, kui tema tegevus on tegelikult ja pidevalt seotud vastavalt ühe liikmesriigi või Albaania majandusega;

- b) *äriühingu tütarettevõte* – esimesena nimetatud äriühingu tõhusa kontrolli all olev äriühing;

- c) *äriühingu filiaal* – äriüksus, mis ei ole iseseisev juriidiline isik, kuid on laadilt püsiv, näiteks emaettevõtte laiendus, millel on oma juhtkond ja vahendid äritehingute tegemiseks kolmandate isikutega nii, et viimased, kuigi teades, et vajaduse korral on olemas õiguslik side emaettevõttega, mille peakontor asub välismaal, ei pea suhtlema otse kõnealuse emaettevõttega, vaid võivad teha tehinguid nimetatud laienduseks oleva äriüksusega;
- d) *asutamisõigus* on:
- i) kodanike õigus alustada majandustegevust füüsilisest isikust ettevõtjana ning asutada äriühinguid, eelkõige äriühinguid, mille tegevust nad tõhusalt kontrollivad. Kodanike füüsilisest isikust ettevõtjaks hakkamise või ettevõtlusega tegeleva äriühingu asutamise õigus ei laiene teise lepinguosalise tööturul töö otsimisele või tööle asumisele ega anna õigust pääseda teise lepinguosalise tööturule. Käesoleva peatüki sätteid ei kohaldata nende suhtes, kes ei ole üksnes füüsilisest isikust ettevõtjad;
  - ii) ühenduse või Albaania äriühingute õigus alustada vastavalt ühenduses või Albaanias majandustegevust tütarettevõtete või äriühingu filiaalide asutamise kaudu;
- e) *tegevus* – majandustegevus;
- f) *majandustegevus* – eelkõige tööstuslik, kaubanduslik, vabakutseline ja käsitöenduslik tegevus;

- g) *ühenduse kodanik ja Albaania kodanik* – vastavalt mõne ELi liikmesriigi või Albaania kodakondsusega juriidiline isik;
- h) rahvusvaheliste merevedude, sealhulgas osaliselt merel toimuvate ühendvedude puhul kohaldatakse käesoleva ja III peatüki sätteid ka vastavalt väljaspool ühendust või Albaaniat asuvate liikmesriigi või Albaania kodanike suhtes ning väljaspool ühendust või Albaaniat asutatud ja vastavalt ELi liikmesriigi või Albaania kodanike kontrollitavate laevandusettevõtete suhtes, kui nende laevad on registreeritud vastavalt selles ELi liikmesriigis või Albaanias kooskõlas asjakohaste õigusaktidega.
- i) *finantsteenused* – IV lisas määratletud tegevusalad. Stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukogu võib laiendada või muuta kõnealuse lisa kohaldamisala.

ARTIKKEL 50

1. Albaania lihtsustab ühenduse äriühingute ja kodanike jaoks tegevuse alustamist Albaania territooriumil. Selleks kindlustab Albaania käesoleva lepingu jõustumise kuupäevast alates:

- i) seoses ühenduse äriühingute asutamisega neile vähemalt sama soodsa kohtlemise kui Albaania enda või mõne kolmanda riigi äriühingutele, vastavalt sellele, milline äriühing on parem, ning

- ii) seoses ühenduse äriühingute tütarettevõtete või filiaalide tegevusega, kui need on juba asutatud, neile vähemalt sama soodsa kohtlemise kui Albaania enda või mõne kolmanda riigi tütarettevõtetele või filiaalidele, vastavalt sellele, milline äriühing on parem.
2. Lepinguosalised ei võta vastu uusi määrusi ega meetmeid, millega diskrimineeritakse ühenduse või Albaania äriühingute asutamist või nende alustatud tegevust vastavatel territooriumidel võrreldes oma äriühingutega.
3. Ühendus ja tema liikmesriigid kindlustavad käesoleva lepingu jõustumise kuupäevast alates:
- i) seoses Albaania äriühingute asutamisega neile vähemalt sama soodsa kohtlemise kui ühenduse enda või mõne kolmanda riigi äriühingutele, vastavalt sellele, milline äriühing on parem;
  - ii) seoses Albaania äriühingute tütarettevõtete või filiaalide tegevusega, kui need on asutatud liikmesriigi territooriumil, neile vähemalt sama soodsa kohtlemise kui liikmesriigi enda äriühingutele või filiaalidele või mõne kolmanda riigi tütarettevõtetele või filiaalidele, mis on asutatud liikmesriigi territooriumil, vastavalt sellele, milline äriühing on parem.
4. Viis aastat pärast käesoleva lepingu jõustumist teeb stabiliseerimis- ja assotsieerimisenõukogu lepingusse muudatused, et laiendada eelnimetatud sätete raames antavat asutamisõigust mõlema lepinguosalise kodanikele majandustegevuse alustamiseks füüsilisest isikust ettevõtjana.

5. Olenemata käesoleva artikli sätetest:

- a) on ühenduse äriühingute tütarettevõtetel ja filiaalidel käesoleva lepingu jõustumise kuupäevast alates õigus kinnisvara kasutada ja rendile anda;
- b) on ühenduse äriühingute tütarettevõtetel ja filiaalidel samuti õigus omandada ja kasutada kinnisvara nagu Albaania äriühingutel ning riigivara/ühis huvi pakkuva vara (v.a loodusvarad, põllumajandusmaa, metsad ja metsamaa) suhtes on neil samad õigused kui Albaania äriühingutel, kui asjaomased õigused on vajalikud äriühingute asutamisega ettenähtud majandustegevuse läbiviimiseks. Seitse aastat pärast käesoleva lepingu jõustumist teeb stabiliseerimis- ja assotsieerimise nõukogu muudatused, et laiendada käesoleva artikli raames antavaid õigusi esialgu väljaarvatud varadele.

ARTIKKEL 51

1. Artikli 50 sätete valdkonnas, v.a IV lisa määratletud finantsteenused, võivad mõlemad lepinguosalisel võtta meetmeid äriühingute ja kodanike asutamisõiguse ning tegevuse reguleerimiseks oma territooriumil, kui asjaomaste meetmetega ei diskrimineerita teise lepinguosalise äriühinguid ja kodanikke võrreldes oma äriühingute ja kodanikega.

2. Olenemata käesoleva lepingu muudest sätetest ei takistata lepinguosalisel võtta meetmeid finantsteenuste suhtes järelevalvekaalutlustel, sealhulgas investorite, hoiustajate, kindlustusvõtjate või nende isikute kaitseks, kelle suhtes finantsteenuse osutajal on usalduskohustus, või rahandussüsteemi terviklikkuse ja stabiilsuse tagamiseks. Neid meetmeid ei tohi kasutada lepinguosalise käesolevast lepingust tulenevate kohustuste vältimise vahendina.

3. Käesoleva lepingu sätteid ei tõlgendata nii, nagu oleks lepinguosaline kohustatud avalikustama üksiklientide äritegevuse ja kontodega seotud teavet või avalik-õiguslike isikute valduses olevat salajast või ärisaladuse alla kuuluvat teavet.

ARTIKKEL 52

1. Ilma et see piiraks Euroopa ühise õhuruumi loomise mitmepoolse lepingu (ECAA) kohaldamist, ei kohaldata käesoleva peatüki sätteid õhutranspordi, siseveeteede transpordi ja merekabotaaži teenustele.

2. Stabiliseerimis- ja assotsieerimisenõukogu võib anda soovitusi asutamisõiguse ja tegevuse alaste sätete parandamise kohta lõikes 1 loetletud valdkondades.

ARTIKKEL 53

1. Artiklite 50 ja 51 sätetega ei ole välistatud, et lepinguosalisel kohaldavad erieeskirju, mis käsitlevad teise, väljaspool esimese lepinguosalise territooriumi asuva lepinguosalise äriühingute filiaalide asutamisõigust ja tegevust oma territooriumil, kui see on õigustatud selliste filiaalide õiguslike või tehniliste erinevuste tõttu, võrreldes sellel territooriumil asuvate äriühingute filiaalidega ning finantsteenuste puhul juhul, kui see on õigustatud järelevalvekaalutlustel.

2. Erinev kohtlemine ei tohi ületada sellistest õiguslikest või tehnilistest erinevustest tulenevaid otseseid vajadusi ning finantsteenuste puhul järelevalvekaalutluste vajadusi.

ARTIKKEL 54

Et ühenduse ja Albaania kodanikel oleks lihtsam alustada ja jätkata nõuetekohaselt kutsetegevust vastavalt ühenduse ja Albaania territooriumil, kontrollib stabiliseerimis- ja assotsieerimisenõukogu võimalusi kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide vastastikuseks tunnustamiseks. Sel eesmärgil võib nõukogu võtta kõik vajalikud meetmed.

ARTIKKEL 55

1. Ühenduse või Albaania territooriumil asutatud ühenduse või Albaania äriühingutel on õigus vastuvõtjariigis kehtivate õigusnormide alusel tööle võtta või lubada oma tütarettevõttel või filiaalil tööle võtta töötajaid vastavalt ühenduse või Albaania territooriumil, kui töötajad on vastavalt ühenduse liikmesriigi või Albaania kodanikud, tingimusel, et need töötajad kuuluvad lõikes 2 määratletud võtmepersonali hulka ja nad võetakse tööle üksnes äriühingutes, tütarettevõtetes või filiaalides. Nende töötajate elamis- ja töөлuba hõlmab üksnes ajavahemikku, milleks nad on tööle võetud.

2. Eespool nimetatud äriühingute, edaspidi "organisatsioonide", võtmepersonaliks loetakse (tingimusel, et organisatsioon on juriidiline isik ja et asjaomased isikud on olnud selle teenistuses või selle aktsionärid (v.a enamusaktsionärid) vähemalt üleviimisele vahetult eelnenud aasta jooksul) punktis c määratletud "korporatsioonisisest üleviidavad isikud", kes kuuluvad järgmisse liigitusse:

- a) organisatsioonis juhtival kohal töötavad isikud, kes peamiselt juhivad äriühingut ja kelle tegevust äriühingu juhatus või aktsionärid või samalaadne organ jälgib (jälgivad) või juhib (juhivad) ning kelle pädevuses on:
- äriühingu või selle osakonna või allosakonna juhtimine;
  - muude järelevalve-, kutse- või juhtimistegevusega seotud töötajate järelevalve ja kontroll;

- kedagi tööle võtta ja töölt vabastada või soovitada kellegi töölevõtmist või töölt vabastamist või muud personaliga seotud toimingud;
  - b) organisatsioonis töötavad isikud, kellel on äriühingu tegevuse, uurimisseadmete, töövõtete või juhtimise seisukohalt olulisi harukordseid teadmisi. Selliste teadmiste hindamisel võib lisaks äriühingus vajalikele teadmistele arvesse võtta selliseks tööks või tegevuseks vajalikke erialaoskusi, mis eeldavad tehnilisi eriteadmisi, kaasa arvatud kuulumist akrediteeritavate elukutsete esindajate hulka;
  - c) korporatsioonisiselt üleviidav isik – füüsiline isik, kes töötab organisatsioonis ühe lepinguosalise territooriumil ja kes viiakse seoses majandustegevusega ajutiselt üle teise lepinguosalise territooriumile; asjaomasel organisatsioonil peab olema põhitegevuskoht lepinguosalise territooriumil ja isik tuleb üle viia selle organisatsiooni äriühingusse (filiaali, tütarettevõttesse), kelle majandustegevus teise lepinguosalise territooriumil on täpselt samasugune.
3. Albaania ja ühenduse kodanikel on lubatud siseneda vastavalt ühenduse või Albaania territooriumile ja seal ajutiselt viibida, kui nad on lõike 2 punkti a määratluse kohaselt äriühingu esindajad ja äriühingus juhtival kohal töötavad isikud ning vastutavad Albaania äriühingu tütarettevõtte või filiaali asutamise eest liikmesriigis või vastavalt ühenduse äriühingu tütarettevõtte või filiaali asutamise eest Albaanias, kui
- need esindajad ei tegele otseselt müügi või teenuste osutamisega ja
  - äriühingu põhitegevuskoht on vastavalt väljaspool ühendust või Albaaniat ja äriühingul ei ole teisi esindajaid, kontoreid, filiaale ega tütarettevõtteid vastavalt selles liikmesriigis või Albaanias.

ARTIKKEL 56

Viie aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist on Albaanial üleminekuperioodi korras õigus võtta meetmeid, millega kehtestatakse ühenduse äriühingutele ja kodanikele erandid käesoleva peatüki asutamissoiguse sätetest teatavates tööstusharudes,

- kus toimub ümberkorraldamine või mis on tõsistes raskustes, eelkõige kui nende tegevusest võivad tuleneda Albaaniale tõsised sotsiaalsed probleemid.
- milles Albaania äriühingud või kodanikud võivad kaotada kogu turuosa või väheneb nende turuosa Albaania asjaomases sektoris või tööstusharus märgatavalt või
- kui tegemist on uue kujuneva tööstusharuga Albaanias.

Asjaomased meetmed

- i) kaotavad kehtivuse hiljemalt seitse aastat pärast käesoleva lepingu jõustumist,
- ii) peavad olema põhjendatud ja vajalikud olukorra parandamiseks ja
- iii) ei tohi võrreldes Albaania äriühingute ja kodanike tegevusega põhjustada nende ühenduse äriühingute või kodanike tegevusega seotud diskrimineerimist, kes asjaomase meetme kehtestamise ajal juba tegelevad ettevõtlusega Albaanias.

Asjaomaste meetmete kavandamisel ja kohaldamisel kindlustab Albaania ühenduse äriühingutele ja kodanikele võimaluse korral sooduskohtlemise ja ei kohtle neid mingil juhul halvemini kui vastavaid kolmandate riikide äriühinguid või kodanikke. Enne asjaomaste meetmete vastuvõtmist konsulteerib Albaania stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukoguga ega jõusta meetmeid enne ühe kuu möödumist stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukogule teatise esitamisest Albaania kehtestatavate meetmete kohta, v.a juhul kui parandamatu kahju tekkimise ohu tõttu tuleb võtta kiireloomulisi meetmeid, sel juhul peab Albaania konsulteerima stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukoguga vahetult pärast asjaomaste meetmete võtmist.

Pärast viie aasta möödumist käesoleva lepingu jõustumisest võib Albaania kehtestada või säilitada asjaomaseid meetmeid ainult stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukogu loal ja viimase seatud tingimustel.

III PEATÜKK

TEENUSE OSUTAMINE

ARTIKKEL 57

1. Lepinguosalised võtavad vastavalt järgnevatele sätetele vajalikud meetmed, et järkjärgult võimaldada ühenduse või Albaania äriühingutel või kodanikel selliste teenuste osutamist, kus üks lepinguosaline osutab teenuseid teise lepinguosalise territooriumil asuvatele isikutele.

2. Lõikes 1 nimetatud liberaliseerimistegevuse raames võimaldavad lepinguosalised ajutise vaba liikumise teenuste osutamise eesmärgil füüsilistele isikutele või isikutele, kes kuuluvad teenuseosutaja juures töötava võtmepersonali hulka artikli 55 lõike 2 tähenduses, sealhulgas füüsilistele isikutele, kes esindavad ühenduse või Albaania äriühinguid või kodanikke ja soovivad siseneda ajutiselt kas teenuste müügi läbirääkimiste pidamiseks või asjaomase teenuseosutaja nimel teenuste müügi lepingute sõlmimiseks, juhul kui asjaomased esindajad ei tegele otseselt müügi või teenuste osutamisega üldsusele.

3. Viis aastat pärast käesoleva lepingu jõustumist võtab stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukogu vajalikud meetmed lõike 1 sätete järkjärguliseks rakendamiseks. Arvesse võetakse lepinguosaliste saavutatud edu õigusaktide ühtlustamisel.

ARTIKKEL 58

1. Lepinguosalised ei võta meetmeid, millega nad seavad teise lepinguosalise territooriumil asuvatele ühenduse või Albaania äriühingutele või kodanikele märgatavaid piiranguid teenuste osutamise tingimuste osas, võrreldes käesoleva lepingu jõustumise päevale eelnenud olukorraga.

2. Kui üks lepinguosalistest on seisukohal, et teise lepinguosalise poolt käesoleva lepingu jõustumise järel kehtestatud meetmete tulemusena tekib olukord, mis märgatavalt piirab teenuste osutamist, võrreldes käesoleva lepingu jõustumise kuupäeval valitsenud olukorraga, võib esimesena nimetatud lepinguosaline nõuda teiselt lepinguosaliselt läbirääkimiste alustamist.

ARTIKKEL 59

Transporditeenuste osutamisel ühenduse ja Albaania vahel kohaldatakse järgmisi sätteid:

1. Maismaatranspordi alal sätestatakse protokolliga nr 5 lepinguosaliste suhetes kohaldatavad eeskirjad eesmärgiga tagada piiranguteta maanteetransiidliiklus üle kogu Albaania ja ühenduse, et tõhusalt rakendada mittediskrimineerimise põhimõtet ja järkjärgult ühtlustada Albaania transpordialaseid õigusakte ühenduse sellealaste õigusaktidega.
2. Rahvusvahelise meretranspordi alal kohustuvad lepinguosalisel tõhusalt kohaldama põhimõtet, mis tagab kaubandusalustel põhineva piiranguteta juurdepääsu mereveoturule ja mereliiklusele ning võtab arvesse rahvusvahelisi ja Euroopa kohustusi ohutuse, turvalisuse ja keskkonnanõuete alal. Lepinguosalisel kohustuvad looma vaba konkurentsi keskkonna, mis on rahvusvahelise meretranspordi oluline tunnusjoon.
3. Lõike 2 põhimõtete kohaldamisel:
  - a) ei kehtesta lepinguosalisel tulevikus kolmandate riikidega sõlmitavate kahepoolsete kokkulepete raames lastijaotusklausleid;
  - b) kaotavad lepinguosalisel käesoleva lepingu jõustumisel kõik ühepoolsete meetmed ning haldus-, tehnilised ja muud takistused, millel võib olla piirav või diskrimineeriv mõju rahvusvaheliste meretransporditeenuste vabale osutamisele;

- c) võimaldavad lepinguosalistel muu hulgas teise lepinguosalise kodanike või äriühingute kasutuses olevatele laevadele seoses juurdepääsuga rahvusvahelisele kaubandusele avatud sadamatele, seoses nende sadamate infrastruktuuride ja abiteenuste kasutamise ja sellega seotud tasude, maksude ja tolliteenustega vähemalt sama soodsaid tingimusi kui oma laevadele.
4. Et tagada lepinguosaliste vahel vastastikuste kaubanduslike vajaduste järgi kohandatud transpordi kooskõlastatud areng ja järkjärguline liberaliseerimine, tuleb vastastikuse turulepääsu tingimusi õhustranspordi valdkonnas käsitleda eri kokkulepetega, mida lepinguosalistel sõlmivad pärast läbirääkimisi.
5. Enne lõikes 4 osutatud kokkulepete sõlmimist ei võta lepinguosalistel käesoleva lepingu jõustumisele eelneva olukorraga võrreldes kitsendavaid või diskrimineerivaid meetmeid.
6. Albaania kohandab oma õigusnorme, sealhulgas haldus-, tehnilisi ja muid eeskirju, ühenduses kehtivate õigusnormidega õhu-, mere- ja maismaatranspordi valdkonnas niivõrd, kui see on vajalik liberaliseerimise eesmärgil, lepinguosaliste vastastikuse turulepääsu kindlustamiseks ning reisijate ja kaupade vaba liikumise lihtsustamiseks.
7. Ühise edu saavutamiseks selle peatüki eesmärkide täitmisel uurib stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukogu võimalusi luua tingimused, mis on vajalikud õhu- ja maismaatransporditeenuste osutamise vabaduse suurendamiseks.

IV PEATÜKK

JOOKSVAD MAKSED JA KAPITALI LIIKUMINE

ARTIKKEL 60

Lepinguosalised kohustuvad lubama kõiki ühenduse ja Albaania vahel Rahvusvahelise Valuutafondi põhikirja VIII artikli sätetega kooskõlas ning vabalt konverteeritavas valuutas tehtavaid makseid ja ülekandeid, mis on seotud maksebilansi jooksevkontoga.

ARTIKKEL 61

1. Maksebilansi kapitalikonto- ja sularahatehingute puhul tagavad lepinguosalisel käesoleva lepingu jõustumise kuupäevast alates kapitali vaba liikumise seoses otseinvesteeringutega vastuvõtjariigi õigusaktide kohaselt asutatud äriühingutesse, samuti seoses V jaotise II peatüki sätete kohaste investeeringutega ning nende investeeringute ja nendest tuleneva kasumi rahaks muutmise või kodumaale tagasiviimisega.
2. Maksebilansi kapitalikonto- ja sularahatehingute puhul tagavad lepinguosalisel käesoleva lepingu jõustumise kuupäevast alates kapitali vaba liikumise seoses kaubandustehingutele või teenustele antava krediidiga, milles osaleb ühe lepinguosalise territooriumil elav isik, samuti pikema kui aastase tähtajaga finantslaenude ja krediitide puhul.

Käesoleva lepingu jõustumisel lubab Albaania, võttes täies ulatuses ja otstarbekalt kasutusele oma õigusliku raamistiku ja menetlused, Euroopa Liidu liikmesriikide kodanikel Albaanias kinnisvara omandada, v.a nende piirangute ulatuses, mis on sätestatud üldise teenuskaubanduse kokkuleppe (GATS) raames võetud erikohustuste graafikuga Albaanias. Seitsme aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist kohandab Albaania järkjärgult oma õigusaktid, mis käsitlevad Euroopa Liidu liikmesriikide kodanike kinnisvara omandamist Albaanias, et tagada nendega ELi kodanikele vähemalt sama soodne kohtlemine, kui on ette nähtud Albaania kodanikele. Viis aastat pärast käesoleva lepingu jõustumist vaatab stabiliseerimis- ja assotsieerimisenõukogu läbi GATSi piirangute järkjärgulise kõrvaldamise korra.

Pärast viie aasta möödumist käesoleva lepingu jõustumisest tagavad lepinguosalisel kapitali vaba liikumise seoses lühema kui üheaastase tähtajaga investeringute ning finantslaenude ja krediitidega.

3. Ilma et see piiraks artikli 1 kohaldamist, ei kehtesta lepinguosalisel mingeid uusi piiranguid kapitali liikumise ega jooksvate maksete suhtes ühenduse ja Albaania territooriumil asuvatele isikutele ning ei kehtesta praegu kehtivas korras uusi piiranguid.

4. Ilma et see piiraks artikli 60 ja käesoleva artikli kohaldamist ja erandjuhul, kui ühenduse ja Albaania vaheline kapitali liikumine põhjustab või võib põhjustada suuri raskusi ühenduse või Albaania valuutakursi- või rahapoliitika toimimises, võib vastavalt kas ühendus või Albaania võtta ühenduse ja Albaania vahelise kapitali liikumise suhtes kõige rohkem üheks aastaks kaitsemeetmeid, kui need on tingimata vajalikud.

5. Ükski eelnev säte ei piira lepinguosaliste ettevõtjate õigusi saada kasumit mõne muu sooduskohtlemise alusel, mis on kehtestatud olemasolevate kahepoolsete või mitmepoolsete kokkulepetega, milles osalevad käesoleva lepingu osalised.

6. Lepinguosalised arutavad ühenduse ja Albaania vahelise kapitali vaba liikumise lihtsustamise võimalusi, et toetada käesoleva lepingu eesmärkide täitmist.

ARTIKKEL 62

1. Esimese kolme aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist võtavad lepinguosaliselised meetmeid, et luua vajalikud tingimused ühenduse kapitali vaba liikumise eeskirjade edasiseks järkjärguliseks rakendamiseks.

2. Kolmanda aasta lõpus pärast käesoleva lepingu jõustumist määrab stabiliseerimis- ja assotsieerimisenõukogu kindlaks ühenduse kapitali vaba liikumise eeskirjade täieliku rakendamise korra.

V PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

ARTIKKEL 63

1. Käesoleva jaotise sätteid kohaldatakse piirangutega, mis on õigustatud avaliku korra või julgeoleku või rahvatervise seisukohalt.
2. Neid ei kohaldata tegevuse suhtes, mis on asjaomase lepinguosalise territooriumil kas või osaliselt seotud avaliku võimu teostamisega.

ARTIKKEL 64

Käesoleva jaotise kohaldamisel ei takista käesoleva lepingu sätteid lepinguosalisi kohaldamast oma õigusnorme, mis käsitlevad füüsiliste isikute riiki sisenemist, seal viibimist ja töötamist, töötingimusi, füüsiliste isikute ettevõtlusõigust ning teenuste osutamist, tingimusel, et sellega ei kaotata ega vähendata lepinguosaliste käesoleva lepingu sätetest tulenevaid soodustusi. See säte ei piira artikli 63 kohaldamist.

ARTIKKEL 65

Äriühingud, mida kontrollivad üksnes Albaania äriühingud või kodanikud ja ühenduse äriühingud või kodanikud ning mis kuuluvad üksnes nende äriühingute või kodanike ühisomandisse, on samuti hõlmatud käesoleva jaotise sätetega.

ARTIKKEL 66

1. Käesoleva jaotise sätete kohaselt võimaldatavat enamsoodustusrežiimi ei kohaldata maksusoodustuste suhtes, mida lepinguosalistel teevad või kavatsevad tulevikus teha topeltmaksustamise vältimise lepingute või muude maksukokkulepete alusel.
2. Käesolevas jaotise sätteid ei tõlgendata viisil, mis takistaks lepinguosalistel võtta või rakendada meetmeid, mille eesmärk on takistada topeltmaksustamise vältimiseks sõlmitud lepingute maksustamissätetest ja muudest maksukokkulepetest või siseriikliku maksuseaduse kohastest maksudest kõrvalehoidumist või nende maksude vältimist.
3. Käesolevas jaotises sätestatud ei tõlgendata viisil, mis takistaks liikmesriikidel või Albaanial oma asjakohase maksuõiguse kohaldamisel tegemast vahet maksumaksjate vahel, kes eeskätt oma elu- või asukoha poolest ei ole ühesuguses olukorras.

ARTIKKEL 67

1. Lepinguosalised püüavad võimaluse korral alati vältida piiravate meetmete, sealhulgas impordialaste meetmete kehtestamist seoses maksebilansiga. Kui lepinguosaline võtab selliseid meetmeid, esitab ta teisele lepinguosalisele võimalikult kiiresti nende kõrvaldamise ajakava.
2. Kui ühel või mitmel ELi liikmesriigil või Albaanial on tõsiseid maksebilansiraskusi või kui sellised raskused neid ohustavad, võib olenevalt asjaoludest kas ühendus või Albaania võtta WTO asutamislepinguga ettenähtud tingimuste kohaselt piiravaid meetmeid, sealhulgas impordiga seotud meetmeid, mis on piiratud kestusega ja mis ei ole ulatuslikumad, kui on hädavajalik maksebilansi olukorra parandamiseks. Olenevalt asjaoludest teatab kas ühendus või Albaania sellest viivitamata teisele lepinguosalisele.
3. Piiravaid meetmeid ei kohaldata investeeringutega seotud ülekannete suhtes, eelkõige investeeritud või reinvesteeritud summade kodumaale tagasitoimetamise ega investeeringutest tulenevate tulude suhtes.

ARTIKKEL 68

Käesoleva jaotise sätteid kohandatakse järkjärgult, eelkõige üldise teenuskaubanduse üldlepingu (GATS) V artiklist tulenevate nõuete alusel.

ARTIKKEL 69

Käesoleva lepingu sätted ei takista kumbagi lepinguosalist kohaldamast vajalikke meetmeid, et vältida käesoleva lepingu sätetele toetudes kõrvalehoidumist lepinguosalise meetmetest, mis on seotud kolmandate riikide pääsuga tema turgudele.

VI JAOTIS

ÕIGUSAKTIDE ÜHTLUSTAMINE, ÕIGUSKAITSE JA KONKURENTSIEESKIRJAD

ARTIKKEL 70

1. Lepinguosalised kinnitavad, et on väga tähtis ühtlustada Albaania kehtivad õigusaktid ühenduse õigusaktidega ning rakendada neid tõhusalt. Albaania püüab tagada, et praegused ja tulevased õigusaktid viiakse järkjärgult vastavusse ühenduse õigustikuga. Albaania tagab praeguste ja tulevaste õigusaktide nõuetekohase rakendamise ja jõustamise.
2. Ühtlustamist alustatakse käesoleva lepingu allkirjastamise päeval ning seda laiendatakse artiklis 6 määratud üleminekuperioodi lõpuks järkjärgult kõigile käesolevas lepingus viidatud ühenduse õigustiku valdkondadele.

3. Artiklis 6 määratletud esimesel etapil ühtlustatakse esmajärjekorras siseturgu käsitleva ühenduse õigustiku põhinõuded ning muud olulised valdkonnad nagu konkurents, intellektuaal-, tööstus- ja kaubandusomandi õigused, riigihanked, standardid ja sertifitseerimine, finantsteenused, maismaa- ja meretransport (rõhuasetusega ohutus- ja keskkonnanormidele ning sotsiaalsetele aspektidele), äriühinguõigus, raamatupidamine, tarbijakaitse, andmekaitse, töötervishoid ja tööohutus ning võrdsed võimalused. Teisel etapil keskendub Albaania ülejäänud ühenduse õigustiku osadele.

Ühtlustamine viiakse läbi Euroopa Ühenduste Komisjoni ja Albaania vahel kokkulepitud kava alusel.

4. Kokkuleppel Euroopa Ühenduste Komisjoniga määrab Albaania ka õigusaktide ühtlustamise rakendamise ning selleks võetavate õiguskaitsemeetmete järelevalve korra.

ARTIKKEL 71

Konkurentsi ja muud majandussätted

1. Kuivõrd see võib mõjutada ühenduse ja Albaania vahelist kaubandust, on käesoleva lepingu nõuetekohase täitmisega kokkusobimatu järgmine:

- i) kõik sellised ettevõtjatevahelised kokkulepped, ettevõtjate ühenduste otsused ja ettevõtjate kooskõlastatud tegevus, mille eesmärk või tagajärg on takistada, piirata või moonutada konkurentsi;

- ii) ühe või mitme ettevõtja turgu valitseva seisundi kuritarvitamine kogu ühenduse või kogu Albaania territooriumil või nende olulisel osal;
- iii) riigiabi, mis moonutab või võib moonutada konkurentsi, soosides teatud ettevõtjaid või tooteid.

2. Käesoleva artikli sätetega vastuolus olevat tegevust hinnatakse ühenduses kehtivate konkurentsieeskirjade, eriti Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklite 81, 82, 86 ja 87 ning ühenduse institutsioonide vastuvõetud tõlgendavate dokumentide kohaldamisest tulenevate kriteeriumide põhjal.

3. Lepinguosalised tagavad, et lõike 1 punktide i ja ii täielikuks kohaldamiseks vajalikud volitused seoses eraõiguslike ja avalik-õiguslike ettevõtjate ja selliste ettevõtjatega, kellele on antud eriõigused, usaldatakse sõltumatule riigiasutusele.

4. Albaania asutab nelja aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist sõltumatu asutuse, kellele usaldatakse lõike 1 punkti iii täielikuks kohaldamiseks vajalikud volitused. Asjaomasel asutusel on muu hulgas volitused riigiabikavade ja üksiktoetuste kinnitamiseks kooskõlas lõikega 2, samuti volitused ebaseaduslikult antud riigiabi tagasinõudmiseks.

5. Mõlemad lepinguosalised tagavad riigiabi valdkonna läbipaistvuse, esitades muu hulgas teisele lepinguosalisele iga-aastase aruande või sellega võrdväärse dokumendi, mis järgib ühenduse riigiabiteemalise statistilise uuringu metoodikat ja esitamiskiisi. Ühe lepinguosalise taotlusel annab teine lepinguosaline teavet konkreetsete riigiabiga seotud üksikjuhtude kohta.

6. Hiljemalt nelja aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist ja enne lõikes 4 nimetatud asutuse loomist koostab Albaania algatatud abikavade täieliku nimistu ning viib asjaomased abikavad vastavusse lõikes 2 nimetatud kriteeriumidega.

7. Lõike 1 punkti iii sätete kohaldamiseks kinnitavad lepinguosalisel, et käesoleva lepingu jõustumisele järgneva kümne aasta jooksul võetakse Albaania antud riigiabi hindamisel arvesse asjaolu, et Albaania on võrdsustatud Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 87 lõike 3 punktis a kirjeldatud ühenduse piirkondadega.

Viie aasta jooksul pärast käesoleva lepingu jõustumist esitab Albaania Euroopa Ühenduste Komisjonile NUTS II tasandil ühtlustatud andmed, mis käsitlevad SKTd ühe elaniku kohta. Lõikes 4 kirjeldatud asutus ja Euroopa Ühenduste Komisjon hindavad seejärel ühiselt Albaania piirkondade abikõlblikkust ja suurimaid abimäärasid neis piirkondades, et koostada piirkondlikku riigiabi käsitlevate ühenduse suuniste põhjal piirkondadele eraldatava abi kaart.

8. IV jaotise II peatükis nimetatud toodete puhul:

- ei kohaldata lõike 1 punkti iii;
- iga lõike 1 punktiga i vastuolus olevat tegevust hinnatakse kriteeriumide kohaselt, mille ühendus on kehtestanud Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklite 36 ja 37 ning nende põhjal vastuvõetud konkreetsete ühenduse dokumentide alusel.

9. Kui üks lepinguosaline leiab, et konkreetne tegevus on vastuolus lõikes 1 seatud tingimustega, võib ta pärast stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukoguga konsulteerimist või 30 tööpäeva möödumisel sellise konsultatsiooni taotlemisest võtta asjakohased meetmed.

Käesolev artikkel ei piira ega mõjuta kumbagi lepinguosalist dumpinguvastaste või tasakaalustavate meetmete võtmisel GATT 1994 vastavate artiklite alusel, WTO subsiidiumide ja tasakaalustusmeetmete lepingu või asjakohaste siseriiklike õigusaktide alusel.

ARTIKKEL 72

Riigi osalusega äriühingud

Kolmanda aasta lõpuks pärast käesoleva lepingu jõustumist kohaldab Albaania riigi osalusega äriühingute ja eri- või ainuõigustega äriühingute suhtes Euroopa Ühenduse asutamislepingus, eelkõige selle artiklis 86 sätestatud põhimõtteid.

Riigi osalusega äriühingute erioigused üleminekuajal ei hõlma võimalust kehtestada impordile ühendusest Albaaniasse koguselisi piiranguid või samalaadse mõjuga meetmeid.

ARTIKKEL 73

Intellektuaal-, tööstus- ja kaubandusomand

1. Lepinguosalsised kinnitavad, et peavad kooskõlas käesoleva artikli ja V lisa sätetega oluliseks intellektuaal-, tööstus- ja kaubandusomandi õiguste piisava ja tõhusa kaitse ning jõustamise tagamist.
2. Albaania võtab kõik vajalikud meetmed, millega tagada, et hiljemalt neli aastat pärast käesoleva lepingu jõustumist kaitstakse intellektuaal-, tööstus- ja kaubandusomandi õigusi samal tasemel kui ühenduses ning nende õiguste jõustamiseks on olemas tõhusad vahendid.
3. Albaania kohustub nelja aasta jooksul käesoleva lepingu jõustumisest ühinema V lisa lõikes 1 nimetatud intellektuaal-, tööstus- ja kaubandusomandit käsitlevate mitmepoolsete konventsioonidega. Stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukogu võib oma otsusega kohustada Albaaniat ühinema teatavate mitmepoolsete konventsioonidega asjaomases valdkonnas.
4. Kui intellektuaal-, tööstus- ja kaubandusomandi valdkonnas tekivad kaubandustingimusi mõjutavad probleemid, suunatakse küsimus ühe lepinguosalise taotlusel vastastikku rahuldavate lahenduste leidmiseks viivitamata stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukogusse.

ARTIKKEL 74

Riigihankelepingud

1. Lepinguosalised seavad eesmärgiks riigihankelepingute väljakuulutamise mittediskrimineerimise ja vastastikkuse põhimõttel, eelkõige WTO kontekstis.
2. Ühenduses või väljaspool ühendust asutatud Albaania äriühingutele tagatakse alates käesoleva lepingu jõustumise kuupäevast juurdepääs riigihankelepingute sõlmimise menetlusele ühenduses ja riigihanke valdkonnas kehtivate ühenduse eeskirjade kohaselt ning vähemalt sama soodsatel tingimustel kui ühenduse äriühingutele.

Eelnevaid sätteid kohaldatakse ka üldhuviteenuste sektori riigihankelepingute suhtes, kui Albaania valitsus on vastu võtnud õigusaktid, millega kehtestatakse ühenduse eeskirjad asjaomases valdkonnas. Ühendus kontrollib pidevalt, kas Albaania on asjaomased õigusaktid vastu võtnud.
3. Ühenduse äriühingutele, mis ei ole asutatud Albaanias, tagatakse hiljemalt neli aastat pärast käesoleva lepingu jõustumist juurdepääs riigihankelepingute sõlmimise menetlusele Albaanias ja riigihanke valdkonnas kehtivate Albaania õigusaktide kohaselt ning vähemalt sama soodsatel tingimustel kui Albaania äriühingutele.
4. Stabiliseerimis- ja assotsieerimisenõukogu uurib korrapäraselt Albaania võimalusi anda kõigile ühenduse äriühingutele juurdepääs riigihankelepingute sõlmimise menetlusele Albaanias.

Vastavalt V jaotise II peatükile on Albaania territooriumil asutatud ühenduse äriühingutel pärast käesoleva lepingu jõustumist juurdepääs riigihankelepingute sõlmimise menetlusele Albaanias ja vähemalt sama soodsatel tingimustel kui Albaania äriühingutele.

5. Riigihankelepingute täitmisega seotud asutamisõiguse, toimingute, teenuste osutamise, samuti tööhõive ja tööjõu vaba liikumise suhtes ühenduse ja Albaania vahel kohaldatakse artikleid 46 ja 69.

ARTIKKEL 75

Standardimine, metroloogia, akrediteerimine ja vastavushindamine

1. Albaania võtab vajalikud meetmed, et saavutada järkjärgult vastavus ühenduse tehniliste eeskirjadega ja Euroopa standardimise, metroloogia, akrediteerimise ja vastavushindamise menetlustega.

2. Lepinguosalised alustavad varakult järgmise tegevusega:

- ühenduse tehniliste eeskirjade, standardite ja vastavushindamiskorra kasutamise edendamine;
- kvaliteetse infrastruktuuri arengu edendamise toetamine standardimise, metroloogia, akrediteerimise ja vastavushindamise valdkonnas;

- Albaania osalemise toetamine standardimise, vastavushindamise, metroloogia ja teiste sarnaste valdkondadega tegelevate organisatsioonide töös (eelkõige CEN, CENELEC, ETSI, EA, WELMEC, EUROMET jt);
- vajaduse korral tööstustoodete vastavushindamise ja tunnustamise lepingu sõlmimine, kui Albaania õigusraamistik ja menetlused on viidud piisavalt vastavusse ühenduse omadega ja on tagatud asjakohane ekspertiis.

ARTIKKEL 76

Tarbijakaitse

Lepinguosalised teevad koostööd Albaania tarbijakaitse normide ühtlustamisel ühenduse omadega. Tõhus tarbijakaitse on vajalik turumajanduse nõuetekohase toimimise tagamiseks, see sõltub halduse infrastruktuuri arengust, mis tagab turujärelevalve ja õigusaktide rakendamise selles valdkonnas.

Sel eesmärgil ning ühiseid huve silmas pidades soodustavad ja tagavad lepinguosalised järgmist:

- aktiivne tarbijakaitsepoliitika kooskõlas ühenduse õigusaktidega;
- Albaania tarbijakaitsealaste õigusaktide ühtlustamine ühenduses kehtivate sellealaste õigusaktidega;
- tarbijate tõhus õiguskaitse parandamiseks tarbekaupade kvaliteeti ja hoidmaks vastavaid ohutusstandardeid;
- pädevate asutuste poolt läbiviidav eeskirjade täitmise järelevalve ning õiguskaitse kättesaadavuse tagamine vaidluste korral.

ARTIKKEL 77

Töötingimused ja võrdsed võimalused

Albaania ühtlustab järkjärgult oma töötingimusi, eelkõige töötervishoidu, tööohutust ja võrdseid võimalusi käsitlevad õigusaktid ühenduse omadega.

VII JAOTIS

ÕIGUS, VABADUS JA TURVALISUS

I PEATÜKK

SISSEJUHATUS

ARTIKKEL 78

Institutsioonide tugevdamine ja õigusriik

Koostöös justiits- ja siseküsimuste valdkonnas pööravad lepinguosalisel erilist tähelepanu õigusriigi tugevdamisele ning kõikide tasandite institutsioonide tugevdamisele haldusalal üldiselt ning eriti õiguskaitset ja õigusemõistmises. Koostöö eesmärk on eelkõige suurendada kohtuasutuste sõltumatust ja parandada nende tõhusust, parandada politsei ja teiste õiguskaitseasutuste tööd, pakkuda asjakohast koolitust ning võidelda korruptsiooni ja organiseeritud kuritegevuse vastu.

ARTIKKEL 79

Isikuandmete kaitse

Pärast käesoleva lepingu jõustumist ühtlustab Albaania isikuandmete kaitset käsitlevad õigusaktid ühenduse asjaomaste õigusaktide ning teiste Euroopa ja rahvusvaheliste eraelu puutumatust käsitlevate õigusaktidega. Albaania asutab sõltumatud järelevalveasutused, millel on piisavalt rahalisi vahendeid ja personali, et tagada isikuandmete kaitset käsitlevate õigusaktide rakendamine ning selle tõhus järelevalve. Lepinguosalised teevad koostööd, et saavutada püstitatud eesmärk.

II PEATÜKK

KOOSTÖÖ ISIKUTE LIIKUMISE VALDKONNAS

ARTIKKEL 80

Viisad, piirikontroll, varjupaigaõigus ja ränne

Lepinguosalised teevad koostööd viisade, piirikontrolli, varjupaiga ja rände valdkonnas ning loovad nendes valdkondades (sealhulgas piirkondlikul tasandil) koostööraamistiku, võttes arvesse ja kasutades vajaduse korral ka muid selles valdkonnas tehtud algatusi.

Koostöö 1. lõigus nimetatud valdkondades põhineb lepinguosaliste vahelistel vastastikustel konsultatsioonidel ja tihedal kooskõlastusel ning hõlmab tehnilist ja haldusabi järgmistes valdkondades:

- õigusakte ja toiminguid käsitlev teabevahetus;
- õigusaktide koostamine;
- institutsioonide tõhususe tõstmine;
- personali koolitus;
- reisisidokumentide turvalisus ja võltsitud dokumentide avastamine;
- piirikontroll.

Koostöös keskendutakse eelkõige järgmisele:

- varjupaiga andmise valdkonnas: riiklike õigusaktide rakendamine, et täita 1951. aasta Genfi konventsiooni ja 1967. aasta New Yorgi protokolli tingimusi ning tagada mittetagasisaatmise põhimõtte ning varjupaigataotlejate ja põgenike muude õiguste austamine;
- seadusliku rände valdkonnas: riiki lubamise eeskirjad ja vastu võetud isikute õigused ja seisund. Rände valdkonnas lepivad lepinguosalisel kokku, et nad kohtlevad seaduslikult nende territooriumil elavate teiste riikide kodanikke õiglaselt ning toetavad integratsioonipoliitikat, mille eesmärk on muuta asjaomaste kodanike õigused ja kohustused sarnaseks oma kodanike õiguste ja kohustustega.

ARTIKKEL 81

Ebaseadusliku sisserände tõkestamine ja kontroll, ebaseaduslike sisserändajate tagasivõtmine

1. Lepinguosalised teevad koostööd ebaseadusliku sisserände tõkestamiseks ja kontrollimiseks. Sel eesmärgil kohustuvad pooled taotluse korral ja ilma täiendavate formaalsusteta, et Albaania ja ELi liikmesriigid:
  - võtavad tagasi kõik ebaseaduslikult teise lepinguosalise territooriumil viibivad oma kodanikud;
  - võtavad tagasi ebaseaduslikult teise lepinguosalise territooriumil viibivad kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud, kes on sisenenud Albaania territooriumile ELi liikmesriigi kaudu või ELi liikmesriigi territooriumile Albaania kaudu.
2. Euroopa Liidu liikmesriigid ning Albaania annavad oma kodanikele asjakohased isikut tõendavad dokumendid ja tagavad neile selleks vajalikud haldussoodustused.
3. 14. aprillil 2005. aastal allkirjastatud lepingus (leping Euroopa Ühenduse ja Albaania Vabariigi vahel ebaseaduslikult riigis elavate isikute tagasivõtmise kohta) on sätestatud konkreetsed menetlused kodanike ja kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute tagasivõtmise kohta.
4. Albaania kohustub sõlmima tagasivõtmise lepingud teiste stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessi riikidega ja võtma kõik vajalikud meetmed kõigi käesolevas artiklis nimetatud lepingute paindlikuks ja kiireks rakendamiseks.
5. Stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukogu kehtestab muud ühismeetmed, mida saab võtta ebaseadusliku sisserände, sealhulgas inimkaubanduse ja ebaseaduslike rändevõrgustike vältimiseks ja kontrolliks.

III PEATÜKK

KOOSTÖÖ VÕITLUSES RAHAPESU, TERRORISMI RAHASTAMISE JAEBASEADUSLIKU UIMASTIÄRIGA-NING TERRORISMIVASTANE KOOSTÖÖ

ARTIKKEL 82

Rahapesu ja terrorismi rahastamine

1. Lepinguosalisel teevad tihedat koostööd, et takistada oma rahandussüsteemide kasutamist rahapesuks seoses kuritegelikul teel, eeskätt uimastikuritegudega saadud tuludega ja terrorismi rahastamise eesmärgil.
2. Selle valdkonna koostöö võib hõlmata tehnilist ja haldusabi, mis on mõeldud määruste rakendamise ning selliste rahapesu ja terrorismi rahastamise vastaseks võitluseks vajalike standardite ja mehhanismide tõhusa toimimise edendamiseks, mis on samaväärsed ühenduse ja teiste selle valdkonna rahvusvaheliste ühenduste, eelkõige rahapesuvastase töökoonna (FATF) poolt vastuvõetud rahvusvaheliste standardite ja mehhanismidega.

ARTIKKEL 83

Koostöö uimastivastase võitluse valdkonnas

1. Lepinguosalised teevad oma volituste ja pädevuse piires koostööd, et tagada tasakaalustatud ja integreeritud lähenemise uimastiküsimustele. Uimastipoliitika ja sellealaste meetmete abil tuleb vähendada ebaseaduslikku uimastite tarnimist, nende salakaubandust ja nõudlust uimastite järele, samuti tõhustada kontrolli uimastite lähteainete üle.
2. Lepinguosalised lepivad kokku nende eesmärkide saavutamiseks vajalikes koostöömeetodites. Meetmed põhinevad ELi uimastikontrolli strateegiaga kooskõlas olevatel ühistel põhimõtetel.

ARTIKKEL 84

Terrorismivastane võitlus

Lepinguosalised lepivad kokku teha koostööd kooskõlas oma seaduste ja määrustega ning rahvusvaheliste konventsioonidega, mille osalised nad on, et ennetada ja tõkestada terroriakte ja nende rahastamist, eriti juhul kui tegemist on piiriülese tegevusega:

- ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooni 1373 (2001) terrorismiaktide poolt rahvusvahelisele rahule ja julgeolekule põhjustatud ohu kohta ja teiste asjaomaste ÜRO resolutsioonide, rahvusvaheliste konventsioonide ja juriidiliste dokumentide täieliku rakendamise raames;
- terrorirühmituste ja nende toetusvõrgustike alases teabevahetuses kooskõlas rahvusvaheliste ja riiklike õigusaktidega;

- terrorismivastase võitluse vahendite ja meetodite, tehnika-, koolitus- ning terrorismi ennetamise alaste kogemuste vahetamises.

IV PEATÜKK

KOOSTÖÖ KRIMINAALASJADE VALDKONNAS

ARTIKKEL 85

Organiseeritud kuritegevuse ning muu ebaseadusliku tegevuse ennetamine ja võitlus selle vastu

Lepinguosalised teevad koostööd nii organiseeritud kui muu kuritegevuse ja ebaseadusliku tegevuse ennetamisel ja selle vastu võitlemisel järgmistes valdkondades:

- inimeste üle piiri toimetamine ja inimkaubandus;
- ebaseaduslik majandustegevus, eriti valeraha valmistamine, ebaseaduslikud tehingud seoses tööstusjätmete, radioaktiivsete materjalide, ebaseaduslike või võltsitud toodetega;
- korruptsioon nii era- kui riigisektoris, eriti kui see seostub läbipaistmatu haldustegevusega;
- maksupettus;
- uimastite ja psühhotroopsete ainete salakaubavedu;
- salakaubavedu;
- ebaseaduslik relvakaubandus;

- dokumentide võltsimine;
- ebaseaduslik sõidukiäri;
- küberkuritegevus.

Edendatakse piirkondlikku koostööd ning tunnustatud rahvusvaheliste standardite järgimist organiseeritud kuritegevusega võitlemisel.

VIII JAOTIS

KOOSTÖÖPOLIITIKA

ARTIKKEL 86

Üldsätted koostööpoliitikate kohta

1. Lepinguosalised seavad sisse tiheda koostöö, mille eesmärk on kaasa aidata Albaania arengule ja kasvupotentsiaalile. Selline koostöö tugevdab olemasolevaid majandussidemeid kõige laiaulatuslikumalt ja sellest on kasu mõlemale lepinguosalisele.
2. Määratakse kindlaks põhimõtted ja muud meetmed, et kiirendada Albaania jätkusuutlikku majanduslikku ja sotsiaalset arengut. Nende meetmetega tagatakse algusest peale keskkonnaküsimuste arvessevõtmine ja seotus harmoonilise sotsiaalse arengu nõuetega.

3. Koostööpoliitika integreeritakse piirkondlikku koostööraamistikku. Erilist tähelepanu pööratakse meetmetele, mis edendavad koostööd Albaania ning tema naaberriikide (sealhulgas ELi liikmesriikide) vahel, aidates seega kaasa piirkondlikule stabiilsusele. Stabiliseerimis- ja assotsieerimisenõukogu võib otsustada, millised järgnevalt kirjeldatud koostöövaldkonnad või nende osad on prioriteetsed.

ARTIKKEL 87

Majandus- ja kaubanduspoliitika

1. Lepinguosalised soodustavad majandusreformi läbiviimist, tehes koostööd selleks, et parandada teineteise majanduse põhialuste tundmist ning majanduspoliitika kavandamise ja rakendamise oskust turumajandustingimustes.
2. Albaania ametiasutuste palvel võib ühendus anda abi, mis toetab Albaania püüdusi rajada toimiv turumajandus ning ühtlustada oma poliitika järk-järgult majandus- ja rahaliidu stabiilsusele suunatud poliitikaga.
3. Lisaks on koostöö eesmärk õigusriigi põhimõtte tugevdamine ettevõtluse valdkonnas stabiilse ja mittediskrimineeriva kaubandusküsimusi käsitleva õigusraamistiku kaudu.
4. Koostöö selles valdkonnas hõlmab Euroopa majandus- ja rahaliidu põhimõtteid ja tegevust käsitlevat mitteametlikku teabevahetust.

ARTIKKEL 88

Koostöö statistika valdkonnas

Lepinguosaliste vahelises koostöös keskendutakse eelkõige ühenduse õigustikust lähtuvatele prioriteetidele statistikavaldkonnas. Eelkõige on see suunatud tõhusa ja jätkusuutliku statistikasüsteemi väljaarendamisele, mille abil on võimalik esitada omavahel võrreldavaid, usaldusväärseid, objektiivseid ja täpseid andmeid, mida on vaja Albaania ülemineku- ja reformiprotsessi kavandamiseks ja järelevalveks. Koostöö tulemusel peaks Albaania statistikaamet suutma paremini täita oma kodanike ja rahvusvaheliste klientide vajadusi nii avalikus halduses kui erasektoris. Statistikasüsteem peab olema kooskõlas ÜRO statistikaalaste põhimõtete, Euroopa statistika tegevusjuhise ja Euroopa statistikaõiguse sätetega ning seda tuleb arendada ühenduse õigustikuga ühtlustamise suunas.

ARTIKKEL 89

Pangandus-, kindlustus- ning muud finantsteenused

Lepinguosaliste vahelises koostöös keskendutakse ühenduse õigustikust lähtuvatele prioriteetidele pangandus-, kindlustus- ja finantsteenuste valdkonnas. Lepinguosaliste vahelise koostöö eesmärk on luua ja välja arendada sobiv raamistik pangandus-, kindlustus- ja finantsteenuste sektori edendamiseks Albaanias.

ARTIKKEL 90

Koostöö auditeerimise ja finantskontrolli valdkonnas

Lepinguosaliste vahelises koostöös keskendutakse ühenduse õigustikust lähtuvatele prioriteetidele avaliku sektori sisefinantskontrolli ja välisauditi valdkonnas. Lepinguosaliste vahelise koostöö eesmärk on eelkõige arendada Albaanias välja tõhusad avaliku sektori sisefinantskontrolli ja välisauditi süsteemid, mis oleks kooskõlas rahvusvaheliselt tunnustatud standardite ja metoodika ning ELi parimate tavadega.

ARTIKKEL 91

Investeeringute soodustamine ja kaitse

Lepinguosaliste pädevuste piires toimuva investeeringute soodustamise ja kaitse alase koostöö eesmärk on luua soodsad olud nii riigisisestele kui välisinvesteeringutele, mis on Albaania majanduse ning tööstuse elavdamise seisukohast väga olulised.

ARTIKKEL 92

Koostöö tööstuse valdkonnas

1. Koostöö eesmärk on edendada Albaania tööstuse ja individuaalsektori ajakohastamist ja ümberkorraldamist, samuti ettevõtjate vahelist koostööd tööstuse valdkonnas eesmärgiga tugevdada erasektorit tingimustel, mis tagavad keskkonnakaitse.
2. Tööstuskoostöö algatused kajastavad mõlema lepinguosalise kindlaksmääratud prioriteete. Neis võetakse arvesse tööstuse arendamise piirkondlikke aspekte, edendades vajaduse korral piiriülest partnerlust. Algatuste eesmärk on eelkõige ettevõtjatele sobiva raamistiku loomine, juhtimise ja oskusteabe parandamine ning turgude, turu läbipaistvuse ja ettevõttesõbraliku keskkonna edendamine.
3. Koostöös võetakse nõuetekohaselt arvesse tööstuspoliitika valdkonda käsitlevaid ühenduse õigusakte.

ARTIKKEL 93

Väikesed ja keskmise suurusega äriühingud

Lepinguosaliste vahelise koostöö eesmärk on erasektori väikeste ja keskmise suurusega äriühingute arendamine ja tugevdamine ning selles võetakse nõuetekohaselt arvesse väikeste ja keskmise suurusega äriühinguid käsitlevaid ühenduse õigusaktidest lähtuvaid prioriteete ning Euroopa väikeettevõtete hartas sätestatud põhimõtteid.

ARTIKKEL 94

Turism

1. Lepinguosaliste vahelise turismikoostöö eesmärk on eelkõige turismialase teabe edastamise tõhustamine rahvusvaheliste võrgustike, andmebaaside jms abil ning oskusteabe edasiandmine koolituse, kogemuste vahetamise ning seminaride kaudu. Koostöös võetakse nõuetekohaselt arvesse nimetatud valdkonda käsitlevaid ühenduse õigusakte.
2. Koostööpoliitika võib integreerida piirkondlikku koostööraamistikku.

ARTIKKEL 95

Põllumajandus- ja agrotööstussektor

Lepinguosaliste vahelises koostöös keskendutakse ühenduse õigustikust lähtuvatele prioriteetidele põllumajandusvaldkonnas. Koostöö eesmärk on eelkõige ajakohastada ja ümber kujundada Albaania põllumajandus- ja agrotööstussektor ning toetada Albaania õigusaktide ja tavade järkjärgulist ühtlustamist ühenduse eeskirjade ja standarditega.

ARTIKKEL 96

Kalandus

Lepinguosalised uurivad võimalusi ühist huvi pakkuvate vastastikku kasulike valdkondade väljaselgitamiseks kalandussektoris. Koostöös võetakse nõuetekohaselt arvesse ühenduse õigustikust lähtuvaid prioriteete kalanduse valdkonnas, sealhulgas rahvusvahelised kohustused kalavarude majandamise ja säilitamise rahvusvaheliste ja piirkondlike organisatsioonide eeskirjade raames.

ARTIKKEL 97

Toll

1. Lepinguosalised alustavad asjaomases valdkonnas koostööd eesmärgiga tagada vastavus kaubanduse valdkonnas vastuvõetavate sätetega ning saavutada Albaania tollisüsteemi vastavusse viimine ühenduse tollisüsteemiga; see aitab sillutada teed käesoleva lepingu raames kavandatud liberaliseerimismeetmetele ning Albaania tollialaste õigusaktide järkjärgulisele ühtlustamisele ühenduse õigustikuga.
2. Koostöös võetakse nõuetekohaselt arvesse ühenduse õigustikust lähtuvaid prioriteete tolli valdkonnas.
3. Lepinguosaliste vahelise vastastikuse tollialase haldusabi eeskirjad sätestatakse protokollis nr 6.

ARTIKKEL 98

Maksustamine

1. Lepinguosalised alustavad koostööd maksustamise valdkonnas, võttes sealhulgas meetmeid maksusüsteemi edasiseks ajakohastamiseks ja maksukorralduse edasiseks ümberkujundamiseks, et tagada maksukogumise tõhusus ning tugevdada maksupettuse vastast võitlust.
2. Koostöös võetakse nõuetekohaselt arvesse ühenduse õigustikust lähtuvaid prioriteete maksukorralduse ja kahjustava maksukonkurentsi vastase võitluse valdkonnas. Sellega seoses kinnitavad lepinguosalised läbipaistvuse suurendamise ja teabevahetuse tähtsust Euroopa Liidu liikmesriikide ja Albaania vahel, et lihtsustada maksudest kõrvalehoidmise ja maksustamise vältimise vastase võitluse meetmete rakendamist. Lisaks peavad lepinguosalised teineteisega alates käesoleva lepingu jõustumise päevast nõu, et kaotada kahjustav maksukonkurents Euroopa Liidu liikmesriikide ja Albaania vahel ja tagada ettevõtluse maksustamise valdkonnas lepinguosalistele võrdsed tingimused.

ARTIKKEL 99

Koostöö sotsiaalküsimustes

1. Lepinguosalised teevad koostööd majandusreformi ja majandusliku integratsiooni taustal tööhõivepoliitika ajakohastamise soodustamiseks Albaanias. Koostöö eesmärk on ka toetada Albaania sotsiaalkindlustussüsteemide kohandamist vastavalt uutele majanduslikele ja sotsiaalsetele nõuetele ning koostöö raames kohandatakse Albaanias kehtivaid töötingimusi ja naiste võrdseid võimalusi käsitlevaid õigusakte, samuti on eesmärkide hulgas töötajate tervise ja ohutuse kaitse parandamine, võttes aluseks asjaomase ühenduses kehtiva kaitsetaseme.
2. Koostöös võetakse nõuetekohaselt arvesse ühenduse õigustikust lähtuvaid prioriteete kõnealuses valdkonnas.

ARTIKKEL 100

Haridus ja koolitus

1. Lepinguosaliste vahelise koostöö eesmärk on tõsta üldhariduse, kutsehariduse, koolituse ning noorsoopoliitika ja noorsootöö taset Albaanias. Kõrgharidussüsteemi prioriteet on Bologna deklaratsiooni eesmärkide saavutamine.

2. Lepinguosaliste vahelise koostöö eesmärk on ka tagada, et kõikidele hariduse ja koolituse tasemetele juurdepääsul Albaanias ei diskrimineerita kedagi soo, nahavärvi, rahvuse ega usutunnistuse alusel.
3. Ühenduse asjakohaste programmide ja vahenditega aidatakse kaasa Albaania haridus- ja koolitusstruktuuride ning -tegevuse ajakohastamisele.
4. Koostöös võetakse nõuetekohaselt arvesse ühenduse õigustikust lähtuvad prioriteete kõnealuses valdkonnas.

ARTIKKEL 101

Kultuurikoostöö

Lepinguosalised kohustuvad edendama kultuurikoostööd. Sellise koostöö eesmärk on muu hulgas üksikisikute, kogukondade ja rahvastevahelise vastastikuse mõistmise ja austuse suurendamine. Lepinguosalised kohustuvad ka tegema koostööd kultuurilise mitmekesisuse edendamisel, eelkõige UNESCO kultuurilise väljenduse mitmekesisuse kaitse ja edendamise konventsiooni raames.

ARTIKKEL 102

Koostöö audiovisuaalvaldkonnas

1. Lepinguosalised teevad koostööd, et edendada Euroopa audiovisuaaltööstust ning laiendada ühistootmist kino- ja televisioonivaldkonnas.
2. Koostöö hõlmab muu hulgas ajakirjanike ja teiste meediaasjatundjate koolitusprogramme ja -vahendeid ning tehnilist abi nii avalikele kui ka erameediakanalitele, tugevdamaks nende sõltumatust, professionaalsust ja sidemeid Euroopa meediakanalitega.
3. Albaania viib oma piiriülese ringhäälingu sisu reguleeriva poliitika kooskõlla ühenduse poliitikaga ja ühtlustab oma asjaomased õigusaktid ühenduse õigustikuga. Erilist tähelepanu pöörab Albaania satelliidi, maismaasagedusalade või kaabli kaudu edastavate programmide intellektuaalomandi õiguste omandamise küsimustele.

ARTIKKEL 103

Infoühiskond

1. Koostöös keskendutakse eelkõige ühenduse õigustikust lähtuvatele prioriteetidele infoühiskonna valdkonnas. Sellega toetatakse peamiselt Albaania asjaomase valdkonna poliitika ja õigusaktide järkjärgulist ühtlustamist ühenduse poliitika ja õigusaktidega.

2. Lepinguosaliste vahelise koostöö eesmärk on infoühiskonna edasine arendamine Albaanias. Üldeesmärk on valmistada ühiskonda tervikuna ette digitaalajastuks, soodustada investeringuid ning tagada elektrooniliste võrkude ja teenuste koostalitlusvõime.

ARTIKKEL 104

Elektroonilised sidevõrgud ja -teenused

1. Koostöös keskendutakse eelkõige ühenduse õigustikust lähtuvatele prioriteetidele asjaomases valdkonnas.
2. Lepinguosalised tugevdavad eelkõige koostööd elektrooniliste sidevõrkude ja nendega seotud teenuste valdkonnas, lõppeesmärgiga, et Albaania võtab üks aasta pärast käesoleva lepingu jõustumist nendes valdkondades üle ühenduse õigustiku.

ARTIKKEL 105

Teave ja side

Ühendus ja Albaania võtavad vajalikke meetmeid vastastikuse teabevahetuse edendamiseks. Esikohal on programmid, mille kaudu jagatakse üldsusele põhilisi teadmisi ühenduse kohta ning Albaania erialaringkondadele kitsamat erialast teavet.

ARTIKKEL 106

Transport

1. Lepinguosaliste vahelises koostöös keskendutakse ühenduse õigustikust lähtuvatele prioriteetidele transpordivaldkonnas.
2. Koostöö eesmärk on eelkõige ümber kujundada ja ajakohastada Albaania transpordiliike, parandada reisijate ja kaupade vaba liikumist, soodustada juurdepääsu transporditurule ja -vahenditele, sealhulgas sadamatele ja lennujaamadele, toetada mitmeliigilise transpordi infrastruktuuri arengut peamistes üle-euroopalistes võrgustikes ning esmajoones tugevdada piirkondlikke ühendusteid, saavutada ühenduse tegevusstandarditega võrreldavad standardid, viia Albaania transpordisüsteem vastavusse ühenduse süsteemiga ning parandada keskkonnakaitset transpordivaldkonnas.

ARTIKKEL 107

Energeetika

Koostöös keskendutakse ühenduse õigustikust lähtuvatele prioriteetidele energeetikavaldkonnas, sealhulgas vajaduse korral tuumaohutuse aspektidele. Koostöös tuginetakse turumajanduse põhimõtetele ja allkirjastatud piirkondliku energiaühenduse lepingule, eesmärgiga liita Albaania järkjärgult ühenduse energiaturuga.

ARTIKKEL 108

Keskkond

1. Lepinguosalised arendavad ja tugevdavad koostööd keskkonna olukorra halvenemise vastases elutähtsas võitluses, eesmärgiga edendada keskkonnasäästlikkust.
2. Koostöös keskendutakse eelkõige ühenduse õigustikust lähtuvatele keskkonnavalastele prioriteetidele.

ARTIKKEL 109

Koostöö teaduse ja tehnoloogia arengu valdkonnas

1. Lepinguosalised edendavad vastastikuse kasu põhimõttel koostööd mittesõjaliste teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse valdkonnas, pidades silmas vahendite kättesaadavust ning piisavat juurdepääsu lepinguosaliste asjaomastele programmidele, võttes arvesse intellektuaal-, tööstus- ja kaubandusomandi õiguste tõhusa kaitse asjakohaseid nõudeid.
2. Koostöös võetakse nõuetekohaselt arvesse ühenduse õigustikust lähtuvaid prioriteete teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse valdkonnas.
3. Koostöö viiakse ellu konkreetse korra alusel, mille lepinguosalised oma vastuvõetud menetluste kohaselt läbi arutavad ja kehtestavad.

ARTIKKEL 110

Piirkondlik ja kohalik areng

1. Lepinguosalised püüavad tugevdada koostööd piirkondliku ja kohaliku arengu valdkonnas, eesmärgiga aidata kaasa majandusarengule ning vähendada regionaalset ebavõrdsust. Erilist tähelepanu pööratakse piiriülesele, riikide ning piirkondade vahelisele koostööle.
2. Koostöös võetakse nõuetekohaselt arvesse ühenduse õigustikust lähtuvaid prioriteete regionaalarengu valdkonnas.

ARTIKKEL 111

Avalik haldus

1. Koostöö eesmärk on tagada tõhusa ja vastutustundliku avaliku halduse areng Albaanias, eelkõige toetada õigusriigi ellurakendamist, riiklike institutsioonide nõuetekohast toimimist Albaania elanike heaks üldiselt ning Euroopa Liidu ja Albaania vaheliste suhete sujuvat arengut.
2. Selle valdkonna koostöös keskendutakse institutsioonide ülesehitamisele, sealhulgas läbipaistvate ja erapooletute töölevõtumenetluste väljaarendamisele ja kohaldamisele, personalijuhtimisele, karjääri kujundamisele avalikus teenistuses, pidevale koolitusele, eetiliste tõekspidamiste edendamisele avalikus halduses ning e-valitsusele. Koostöö hõlmab nii juhtivaid avaliku halduse asutusi kui kohalikke omavalitsusi.

IX JAOTIS

RAHANDUSKOOSTÖÖ

ARTIKKEL 112

Stabiliseerimis- ja assotsieerimislepingu eesmärkide saavutamiseks ja vastavalt artiklitele 3, 113 ja 115 võib Albaania saada ühenduselt rahalist abi toetuste ja laenudena, sealhulgas laenuna Euroopa Investeerimispangast. Ühenduselt saadav abi on seotud 29. aprilli 1997. aasta üldasjade nõukogu järeldustes esitatud põhimõtete ja tingimuste täitmisega, võttes arvesse stabiliseerimis- ja assotsieerimisprotsessis osalevate riikide iga-aastastes aruannetes esitatud tulemusi, Euroopa partnerlust ning muid üldasjade nõukogu järeldusi, eelkõige kohandamiskavade käsitlemise kohta. Albaaniale antav abi peab vastama vajadustele, valitud prioriteetidele, summade kasutamise ja tagasimaksmise võimele ning majanduse ümberkujundamiseks võetud meetmetele.

ARTIKKEL 113

Toetusena antav rahaline abi kaetakse tegevusmeetmetest, mis on ette nähtud nõukogu asjaomase määrusega mitmeaastase näidisprogrammi raames, mille ühendus käivitab pärast konsultatsioone Albaaniaga.

Ühenduse rahaline abi võib hõlmata kõiki koostöövaldkondi, erilist tähelepanu pööratakse justiitsküsimustele, vabadusele ja turvalisusele ning õigusaktide ühtlustamisele ja majanduse arengule.

ARTIKKEL 114

Albaania palvel ning erivajaduse korral võib ühendus koostöös rahvusvaheliste finantsinstitutsioonidega uurida erandkorras makromajandusliku finantsabi andmise võimalust teatavatel tingimustel ning võttes arvesse rahaliste vahendite olemasolu. Sellise abi andmisel lähtutakse tingimustest, mis tuleb kehtestada Albaania ning Rahvusvahelise Valuutafondi vahel kokkulepitud programmi raames.

ARTIKKEL 115

Olemasolevate vahendite optimaalse kasutamise huvides tagavad lepinguosalisel, et ühenduse abi kooskõlastatakse muudest allikatest pärineva, näiteks liikmesriikide, muude riikide ja rahvusvaheliste finantsinstitutsioonide antava abiga.

Sel eesmärgil vahetavad lepinguosalisel korrapäraselt teavet kõikide abi allikate kohta.

X JAOTIS

INSTITUTSIOONILISED, ÜLD- JA LÕPPSÄTTED

ARTIKKEL 116

Käesolevaga luuakse stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukogu. Selle ülesanne on jälgida käesoleva lepingu kohaldamist ja rakendamist. Nõukogu koguneb selleks korrapäraselt, asjakohases koosseisus ning alati, kui asjaolud nõuavad. Stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukogu vaatab läbi kõik lepingu raamistikust tulenevad tähtsad küsimused ning kõik muud vastastikust huvi pakkuvad kahepoolsed või rahvusvahelised küsimused.

ARTIKKEL 117

1. Stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukogusse kuuluvad ühelt poolt Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Ühenduste Komisjoni liikmed ning teiselt poolt Albaania valitsuse liikmed.
2. Stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukogu kehtestab oma töökorra.
3. Vastavalt töökorras sätestatud tingimustele võivad stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukogu liikmed määrata endale esindajad.
4. Stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukogu eesistujaks on vastavalt töökorras sätestatule vaheldumisi Euroopa Ühenduse esindaja ja Albaania esindaja.

5. Euroopa Investeerimispanka puudutavate küsimuste korral võtab panga esindaja vaatejana stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukogu tööst osa.

ARTIKKEL 118

Käesoleva lepingu eesmärkide saavutamiseks on stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukogul õigus teha otsuseid käesolevas lepingus ettenähtud juhtude ulatuses. Vastuvõetud otsused on lepinguosaliste jaoks siduvad ning nad võtavad vajalikke meetmeid nende otsuste rakendamiseks. Stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukogu võib anda ka asjakohaseid soovitusi. Nõukogu koostab oma otsused ja soovitused lepinguosaliste vahelisel kokkuleppel.

ARTIKKEL 119

Kumbki lepinguosaline võib pöörduda stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukogu poole kõigi vaidlustega, mis on seotud käesoleva lepingu kohaldamise või tõlgendamisega. Stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukogu võib vaidluse lahendada siduva otsusega.

ARTIKKEL 120

1. Stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukogu kohustuste täitmisel abistab teda stabiliseerimis- ja assotsieerimiskomitee, kuhu kuuluvad ühelt poolt Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Ühenduste Komisjoni esindajad ning teiselt poolt Albaania esindajad.
2. Oma töökorras määrab stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukogu kindlaks stabiliseerimis- ja assotsieerimiskomitee kohustused, mille hulka kuulub stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukogu kohtumiste ettevalmistamine, lisaks määrab nõukogu komitee töökorralduse.
3. Stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukogu võib oma pädevusi delegeerida stabiliseerimis- ja assotsieerimiskomiteele. Sellisel juhul teeb stabiliseerimis- ja assotsieerimiskomitee otsused artiklis 118 sätestatud tingimuste kohaselt.
4. Stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukogu võib otsustada asutada muid erikomiteesid või organeid, mis aitavad nõukogu tema kohustuste täitmisel. Stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukogu töökorras määratakse kindlaks selliste komiteede või organite koosseis ja kohustused ning nende töökorraldus.

ARTIKKEL 121

Stabiliseerimis- ja assotsieerimiskomitee võib luua allkomiteesid.

Stabiliseerimis- ja assotsieerimiskomitee asutab käesoleva lepingu nõuetekohaseks jõustamiseks vajalikud allkomiteed enne käeoleva lepingu jõustumisele järgneva aasta lõppu. Kui stabiliseerimis- ja assotsieerimiskomitee otsustab luua allkomiteesid ning määrab kindlaks nende pädevusi, arvestab ta rändega seotud küsimuste nõuetekohase käsitlemise olulisust, eelkõige käesoleva lepingu artiklite 80 ja 81 rakendamise ning *Albaaniat ja tema lähipiirkonda käsitleva ELi tegevuskava* järelevalve olulisust.

ARTIKKEL 122

Käesolevaga asutatakse parlamentaarne stabiliseerimis- ja assotsieerimiskomitee. Parlamentaarne stabiliseerimis- ja assotsieerimiskomitee on foorumiks, kus Albaania parlamendi ja Euroopa Parlamendi liikmed kohtuvad ja mõtteid vahetavad. Komitee tuleb kokku enda määratud ajavahemike tagant.

Parlamentaarsesse stabiliseerimis- ja assotsieerimiskomiteesse kuuluvad ühelt poolt Euroopa Parlamendi liikmed ja teiselt poolt Albaania parlamendi liikmed.

Parlamentaarne stabiliseerimis- ja assotsieerimiskomitee kehtestab oma töökorra.

Parlamentaarne stabiliseerimis- ja assotsieerimiskomitee eesistujaks on vastavalt töökorras sätestatule vaheldumisi Euroopa Parlament ja Albaania parlament.

ARTIKKEL 123

Mõlemad lepinguosalised kohustuvad käesoleva lepingu reguleerimisala ulatuses tagama, et ei diskrimineeri teise lepinguosalise füüsilisi ja juriidilisi isikuid oma kodanikega võrreldes, kui need isikud pöörduvad lepinguosaliste pädevatesse kohtutesse ja haldusasutustesse isiku- ja omandiõiguste kaitsmiseks.

ARTIKKEL 124

Käesolevas lepingus sätestatu ei takista lepinguosalisel võtmast meetmeid,

- a) mida ta peab vajalikuks, et vältida oma oluliste julgeolekuhuvidega vastuolus oleva teabe avalikustamist;
- b) mis on seotud relvade, laskemoona ja sõjatarvikute tootmise või kaubandusega või kaitse eesmärgil vajaliku teadus- ja arendustöö ning tootmisega tingimusel, et need meetmed ei halvenda konkurentsitingimusi selliste toodete puhul, mis ei ole spetsiaalselt sõjalise otstarbega;
- c) mida ta peab enda julgeoleku seisukohalt oluliseks avaliku korra ja julgeoleku säilitamist mõjutavate tõsiste siseriiklike rahutuste, sõja või sõjaohtu kujutavate tõsiste rahvusvaheliste pingete korral või selleks, et täita kohustusi, mis ta on endale võtnud rahu ja rahvusvahelise julgeoleku säilitamise nimel.

ARTIKKEL 125

1. Käesoleva lepinguga hõlmatud valdkondades ja ilma et see piiraks lepingus sisalduvate erisätete kohaldamist:
  - ei tohi meetmed, mida Albaania rakendab ühenduse suhtes, põhjustada diskrimineerimist liikmesriikide, nende kodanike, äriühingute ega ettevõtete suhtes,
  - ei tohi meetmed, mida ühendus rakendab Albaania suhtes, põhjustada diskrimineerimist Albaania kodanike, äriühingute ega ettevõtete suhtes.
2. Lõike 1 sätted ei piira lepinguosaliste õigust kohaldada oma asjakohaseid maksustamisalaseid õigusnorme maksumaksjate suhtes, kelle elu- või asukoht ei ole ühenduse või Albaania territooriumil.

ARTIKKEL 126

1. Lepinguosalised võtavad kasutusele kõik üld- ja erimeetmed, mis on vajalikud käesolevast lepingust tulenevate kohustuste täitmiseks. Nad tegutsevad käesolevas lepingus sätestatud eesmärkide saavutamise nimel.
2. Kui üks lepinguosaline leiab, et teine lepinguosaline ei ole täitnud käesolevast lepingust tulenevat kohustust, võib ta võtta asjakohaseid meetmeid. Enne meetmete võtmist, välja arvatud eriti kiireloomulistel juhtudel, esitab meetme võtmise algatanud lepinguosaline stabiliseerimis- ja assotsieerimisnõukogule olukorra põhjalikuks uurimiseks vajaliku asjakohase teabe, et nõukogu saaks leida lepinguosaliste jaoks vastuvõetava lahenduse.

3. Meetmete valikul tuleb eelistada neid, mis mõjutavad käesoleva lepingu toimimist kõige vähem. Nendest meetmetest teavitatakse stabiliseerimis- ja assotsieerimise nõukogu viivitamatult ja teise lepinguosalise taotluse korral arutatakse neid stabiliseerimis- ja assotsieerimise nõukogus.

ARTIKKEL 127

Lepinguosalised lepivad kokku, et nii ühe kui teise lepinguosalise taotluse korral peavad nad viivitamata sobival viisil nõu, et arutada käesoleva lepingu tõlgendamise või rakendamisega seotud küsimusi ja omavaheliste suhete muid asjakohaseid tahke.

Käesoleva artikli sätted ei mõjuta ega piira mingil viisil artiklite 31, 37, 38, 39 ja 43 kohaldamist.

ARTIKKEL 128

Kuni üksikisikute ja ettevõtjate ühesuguste õiguste saavutamiseni käesoleva lepingu kontekstis, ei mõjuta käesolev leping neid õigusi, mis tagatakse üksikisikutele ja ettevõtjatele ühelt poolt üht või mitut liikmesriiki ja teiselt poolt Albaaniat siduvate kehtivate lepingutega.

ARTIKKEL 129

I–V lisa ning protokollid nr 1, 2, 3, 4, 5 ja 6 moodustavad käesoleva lepingu lahutamatu osa.

Euroopa Ühenduse ja Albaania Vabariigi vaheline raamleping Albaania ühenduse programmides osalemise üldiste põhimõtete kohta, mis allkirjastati 22. novembril 2004, ning selle lisa moodustavad käesoleva lepingu lahutamatu osa. Asjaomase raamlepingu artiklis 8 sätestatud läbivaatamise viib läbi stabiliseerimis- ja assotsieerimiskomitee, kelle pädevuses on vajaduse korral raamlepingu muutmine.

ARTIKKEL 130

Käesolev leping on sõlmitud piiramata ajaks.

Kumbki lepinguosaline võib käesolevast lepingust loobuda, teatades sellest teisele lepinguosalisele. Sellisel juhul kaotab käesolev leping kehtivuse kuue kuu möödumisel teatamise kuupäevast.

ARTIKKEL 131

Käesolevas lepingus tähistab mõiste "lepinguosalisel" ühelt poolt ühendust või liikmesriike või ühendust ja liikmesriike vastavalt nende volitustele ning teiselt poolt Albaaniat.

ARTIKKEL 132

Käesolevat lepingut kohaldatakse ühelt poolt nende territooriumide suhtes, kus kohaldatakse Euroopa Ühenduse ning Euroopa Aatomienergiaühenduse asutamislepingut nendes lepingutes sätestatud tingimustel, ja teiselt poolt Albaania territooriumi suhtes.

ARTIKKEL 133

Käesoleva lepingu hoiulevõtja on Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär.

ARTIKKEL 134

Käesolev leping on koostatud kahes eksemplaris lepinguosaliste ametlikes keeltes, seejuures kõik tekstid on võrdselt autentsed.

ARTIKKEL 135

Lepinguosalised ratifitseerivad või kiidavad käesoleva lepingu heaks oma menetluste kohaselt.

Asjakohased ratifitseerimis- või kinnitamiskirjad antakse hoiule Euroopa Liidu Nõukogu peasekretariaati. Käesolev leping jõustub järgmise kuu esimesel päeval pärast viimase ratifitseerimis- või kinnitamiskirja hoiuleandmist.

ARTIKKEL 136

Vaheleping

Lepinguosalised lepivad kokku, et kui enne käesoleva lepingu jõustumiseks vajalike menetluste lõpuleviimist kohaldatakse käesoleva lepingu teatavaid osi, eelkõige kaupade vaba liikumist ja asjakohaseid transporti käsitlevaid sätteid ühenduse ja Albaania vahelise vahelepingu alusel, tähendab mõiste "käesoleva lepingu jõustumiskuupäev" käesoleva lepingu IV jaotise artiklites 40, 71, 72, 73 ja 74 protokollides nr 1, 2, 3, 4 ja 6 ning asjakohastes sätetes protokollis nr 5 vahelepingu jõustumiskuupäeva seoses neis sätetes sisalduvate kohustustega.

ARTIKKEL 137

Käesoleva lepingu jõustumisest alates asendatakse 11. mail 1992. aastal allkirjastatud Euroopa Majandusühenduse ja Albaania Vabariigi vaheline kaubanduse ning kaubandus- ja majanduskoostöö leping käesoleva lepinguga. See ei mõjuta lepinguosaliste 11. mail 1992. aastal allkirjastatud lepingust tulenevaid õigusi ja kohustusi ega seeläbi saavutatud õiguslikku olukorda.
